

Лезги Газет

Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чал хуъх!

РЕКЪЕМРИН
ТЕЛЕВИДЕНИДАЛ
ЭЛЯЧІЗАВА

1920-йисалай акъатзава

N 33 (10886) хемис 15-август, 2019-йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет "Дагпечатдин" киоскрай - 16 манат

Алай йисан 13-августдиз Пятигорсқда гъар йисузтешкилзавай Кеферпатан Кавказдин жегъилрин "Машук-2019" образовательный форумди вичин ракларар ачухна. Идан гъакъиндай "Лезги газетдиз" РД-дин Кыилин ва Гъукуматдин Администрациядин пресс-къуллугъди хабар гана.

Форумдин тешкилатчияр Кеферпатан Кавказдин федеральный округда авай Россиядин Федерациидин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай векилдин аппарат, миллеттин кратин рекъяй федеральный агентство, жегъилрин кратин рекъяй федеральный агентство ва Ставрополдин крайдин гъукумат я.

2010-йисалай Ставрополдин краида къиле тухузтай и важиблу мярекатда Дагъустандин хейлин жегъилрини иштиракзава. Форумдин къенин йикъан мярекатра Кеферпатан Кавказдин регионрин регъберар жегъилрих галаз гуруьшиш хьана. Дагъустан Республикадин Кыил В. Васильев Кеферпатан Кавказдин Федеральный округдин субъектрин милли майданрих галаз танишарун патал экскурсия тешкилнавай.

"Машук" форумдин къилин макъсад Кеферпатан Кавказдин федеральный ок-

ругдин ва санлай къачурла Россиядин яшайишдинни экономикадин рекъяй ва общественно-политический везифаяр та-мамарунин барадай кар алакъдай жегъилрин ва чпихъ гележег авай проектар гвай командаяр сад авун, абур бегъерлу, нетижалу краар жел авун я.

Мярекатдин сергъята аваз Владимир Васильев Дагъустандин жегъилрих галаз гуруьшиш хьана. Жегъил пешекарри РД-дин Кыил экологиядиз, образованидиз ва туризмдиз талукъарнавай чпин проектирих галаз танишарна. В. Васильева жегъилрин гъар са теклиф фикирдиз къачуна ва талукъ тир ведомствойрин руководителар а проектар умуърдиз кечирмишдай грантар къачунин конкурсда неинки Россиядин регионрай ва гъакъ къунши республикайрай атанвай 2 ағзурдаллай виниз жегъилри иштиракда. Форумдал гъанвай лап хъсан проектриз жуерьеба-журе номинацийрай 300 ағзур манатдив агакъна (гъар сада) пул гуда.

Цуд лагъай сеферда къиле тухузтай форум Кеферпатан Кавказдин федеральный округдин мулкара яшамиш жезвай жегъилриз гъукумдин векилрих, культурдин машгүр деятелих, тъвар-ван авай спортсменрих ва общественникрих галаз субъеттардай хъсан майдандиз элкъведа.

Форумда образованидиз, культурадиз талукъ хейлин программаяр жеда. Гъа са вахтунда мярекатда жегъилри чпин проектирих лазимвал авайдини тестикъарда. Чпин хусуси проектар умуърдиз кечирмишдай грантар къачунин конкурсда неинки Россиядин регионрай ва гъакъ къунши республикайрай атанвай 2 ағзурдаллай виниз жегъилри иштиракда. Форумдал гъанвай лап хъсан проектриз жуерьеба-журе номинацийрай 300 ағзур манатдив агакъна (гъар сада) пул гуда.

Дагъустан Республикадин векилри "Машук" форумда гъар йисуз иштиракзава ва абурухъ хъсан нетижаярни жезва. Эгер 2018-йисуз форумдиз чи Республикадин 399 кас фенвайта (абуру 166 проект гъазурнавай ва грантар къачунин жи-гъетдайнин чи жегъилри СКФО-дин регионрин арада сад лагъай чка къунай) ци форумда 500-далай виниз жегъил дагъустанвири иштиракзава. Шаз, санлай къачурла, Республикадин жегъилриз грантрин къумек яз 18,1 миллион манат ганатла, ци и рекъем мадни екеди хъун мумкин я.

Накъ форумдин сергъята аваз Кеферпатан Кавказдин федеральный округдин юъ къиле тухувана. Ана округдик акатзай вири регионри чпин яратмишунриз талукъ программаяр къалурна.

"Лезги газетди" гъеле виликдай хабар гайвал, Дагъустанда рекъемрин телевиденидал элячунин вахт дегишарнава: са шумуд вацран къулухъ хутхнава - 3-июндилай 14-октябрдад.

Лазим тир тадаракар маса къачунихъ ва, абур чкайрал эцигдайла, кумек гунихъ галаз алакъалу суалар Республикадин "кузвай линиядин" нумрадиз - 8(800) 250-74-84 - зенг авуна гуз жеда.

Нумрадай къела:

УМУР

Эбеди яз рикъера амукъда

Ирид ѹиса авайла, гада бубадикай мағърум хъана. Ахцеъга урус чалан муаллим-виле къалахздавай хурунуни Жалил Ба-биров Абдурагъман ана мектебдик кутуна. Абдурагъман тербияламишунин карда Бакуда пролетариатдин революционный гъерекатрин активный иштиракчи Ширин Ба-бирова еке роль къугъвана.

▶ 3

ОБЩЕСТВО

Басаеван "жанавуррин" эхир

Цумада, Ботлих районрай катай бандитри, международный террористри, чпин терефдаррин иштираквални аваз, Къарамахи ва Чабанмахи хуерьер къуна ва анра женгер арадал гъана. Ажал агакъай киши иесидин шаламар жакъвадалда. Бандитрин къисметни гъахътинди хъана. Россиядин армияди чуру мурадар газаз Дагъустандин чилел атайбур "секинара".

▶ 4

ВАТАНПЕРЕСВАЛ

Гъульдуң сергъятар хвейиди

Гъамиша арадал са шей акъудиз алахънавай касди гъульерин, вацъарин ятара вич сад хъиз кардик кутаз жедай тадарак майдандиз акъудна. Заводда къалахиз амайлла, Мамед еке дережайрив агакъдай, амма чи арадал гъайи пара сирлу яракъ ахтармишиз атомный луфткөвәдә аваз Баренцево гъульел фена... Кыилел еке бедбаҳтвални атана.

▶ 6

ТАРИХ

ЛАКЗ: лезгийрин къадим пачагъылгы

Х асирда Лакз агъулар, лезгияр, рутулар, цахурулар яшамиш жезвай, Самур, Къурагъ, Чирагъ ва маса вацъар авахъздавай мулкарал экъя хъанвай. Арабрин тарихчи Балазуриди къейдздавайвал, Лакз Самур вацъунни Шабран шегъердин арада аранда авай. Арабрин маса тарихчи ва географ Масудиди хабар гузайвал, Лакзидин халкъ и мулкара виридалайни къакъан дагълара яшамиш жезвай.

▶ 8

ОБРАЗОВАНИЕ

Етим аялар патал

Йисан эхирдалди Дагъустандын 315 етим ва диде-бубадин къаюмвал авачиз амукъай аялри хусуси къвалерин къулегар къачуда. И мурадар патал Республикадин ва федеральный бюджеттрай 259 миллион манат пул чара авунва.

▶ 10

СПОРТ

Дүнъядин чемпион!

7-августдиз Ахцеъга жегъилрин арада дүнъядин чемпион Жабраил Гъажира-жабович Гъажиев къаршиламишуниз талу-къарнавай гурлуп мярекат къиле фена.

▶ 15

Низам ШАГЬБАНОВ,
РФ-дин образованидин гъуьрметлу
работник, РД-дин лайхху муаллим

Йисар къvez алатда, девиарни, къуруулушарни дегиш жеда, амма тарихдиз, чи баркаплу рухвайрин умуръдин рекъиз, краиз, ийизвай итиж инсаннин амай къван зайиф жеда.

БАЛУДЖА хуър Ахцегърилай 6 километрдин яргъа, рагъэкъечдай пата, къве терефдихъйни кламар авахъздавай раган къилел алай хуър тир. Ани виликай, дередай гъвечи Мугъулах тъвар алай вац! авахъзава. 1952-1953-йисаралди и дереда 8 хуър - 8 колхоз авай. Абуру чинп девлет - лапагар геъенш мулкара, гульчимен ялаххра хуъзвай. И дереда авай виридалайни Чехи хуър Ялцугъяр тир (Мегъарамдухуърун райондин Советский хуъръуз къчнан). Ялцугъяр советдик акатздавай виридалайни гъвечи хуър Балуджа тир. Ина 34 хизан, 200-дав агаънна агъалияр яшамиш жезвай. Ватандин Чехи дяведин йисара и дереда 65-70 агъзур лапаг, 3 агъзур къван къарамалар, 2 агъзурдалай виниз балканаар хуъзвай. Гъайиф хъи, къенин девирда я и девлетар, я и хуърер садни и дереда амач.

А.Исмаилов

Вичин намуслу зегъметдалди ада еке агалкъунар къазанмишна: ам Зегъметдин Яру Пайдахдин ордендиз, "Дагъустандин лайхху автомобилист" лагъай тъварциз лайхху хъана. Балуджадин къегъал хва я Ферзалиев Рамазан. Мукъвара ам азаддиз къур-

халудин бубадал алай. Күчери гзаф лезгирхъ галаз санал акъван кесиб тушир Фетяли халуны вичихъ авай къвалин мал-девлетни газ зулухъди хуърун жемятдихъ галаз Азербайжан патас фу къазанмиш фидай, гатуз хуърун ялаххрик хвебай. Эхириджи йисара ада Варташен райондин къилихъ галай дагъдай гъвечи ялахъ къачуна, парвахтара ам гатузни Азербайжан пата амукиз хъана.

Ирид йиса авайла, гада бубадай магърум хъана. Ахцегъа урус чалан муаллимвиле къалахздавай хуърунви Жалил Бабаева Абдурагъман ана мектебдик кутуна. Абдурагъман тербияламишунин карда Бакуда пролетариатдин революционный гъерекатрин активный иштиракчи Ширин Бабаева еке роль къуъгъвана.

Ахцегъа мектеб акъалтърайла, Абдурагъман Темир-Хан-Шурадин реальный училищедиз гъхъяна. Ина ам революционный гъерекатдик экечина. Жегъил дагъвидин умуръда 1916-йис къетленди яз къейд ийиз жеда: конкурсдин имтигъанар агалкъунралди вахкай адакай Москвадин къилин коммерческий училищедин студент хъана. Ана къелздавай Гъарун Саидовни А.Исмаилов дустар тир. Абуру студентрин революционный гъерекатра, марксистилин кружокра активвиледи иштиракздавай. Абуру мад къуна ва дустагъда тұна. Гила абурун тереф хуъз Бакудин рабочий экечина.

Рабочийрин истемишунириди 1918-йисан 27-ноябрдиз Исмаилов, Косячин ва масабур дустагъдай шартуналди аххъяна. Абуру эсерри чинп гүзчивилик кутуна. Ятланни абуру большевикрикъ галаз алакъяр тұтыкъурна, Советтин власть патал женг чугуаз эчеңна. 1918-йисан декабрдиз Ашхабадда гъукуматдиз акси лозунгар газ митинг хъана. Ана дустагъдай ахъянован коммунистри, А.Исмаиловани активнидаказ иштиракздавай. Абуру мад къуна ва дустагъда тұна. Гила абурун тереф хуъз Бакудин рабочий экечина.

1919-йисан апрелдиз Абдурагъман Дагъустандиз хтана ва гъасята чинеба революционный къалахдик экечина. Им Англиядин чапхунчийри Дагъустандан рабочийринни лежберрин революционный гъерекатар инсафсузвиледи пурчукъарздавай вахт тир.

Эбеди яз риктера амукуда

Дагъустандин инкъилабдин тешкилдик большевикріз-рөгъберріз, 1919-йисуз советтин властьдин душманы гүлле гайи У.Буйнакскийдиз, О.Лещинскийдиз, А.-В.Гъажимегъамедоваз, А.Исмаиловаз, С.Исмаиловаз, С.Абдулгъалимоваз, А.Алиеваз хажнавай памятник

шахар къунай Россияядин къенкъечивал патал ақъажунра 2-чадиз лайхху хъана. Рамазан призер Ярыгинан ва маса турнирларни призер я. Ада дүньядин кубок къачуна, алай вахтунда Хасавюрт райондин Бамматортада яшамиш жезва. Чна адал дамахзаза, къуй адахъ еке агалкъунар хуърай. Азербайжандин машгүр шаир Семед Вуругъуна лагъайвал, "дүнья-эбеди, инсанар лагъайта, мұғманар я- и дүньядал къвез хъфидай".

Жұван хуърунвирикай ракадайла, за залавлу инкъилаби Абдурагъман Исмаиловал геъеншдиз акъвазиз къланзава. Четин вахтара Дагъустандин чинеба обкомдин член яз, зурба къвалах тухвай, 21 йисни тахъанмаз, 1919-йисуз деникинчирин вагъшивилепди телефон Абдурагъман Исмаиловакай къвидай гафар гзаф ава. Чи хуъръя тир и жегъилди Уллубий Буйнакскийдихъ, Махач Даҳадаевхъ, Гъарун Саидовахъ ва маса инкъилабийрикъ галаз санал еке къвалах тухвана.

Абдурагъман 1898-йисуз дидедиз хъана. Сүйгъетзавайвал, къатунар авай, сабурлу, аламатдин гада тир. Абдурагъманан буба Фетяли халудихъ пуд рушни къве гада авай. Чехи хцин тъвар Исмаил тир. И тъвар Фетяли

да ярғалди къелиз хъанач. Революционный гъерекатра иштиракздава лугъуз, ам институттадай ақъудна.

Дагъустандиз хтайнан, сифте - Темир-Хан-Шурада, ахпа Порт-Петровска революционный къалахрик экечина. 1917-йисан майдиз, У.Буйнакскийди къил кутуналди, А.Исмаилован иштираквалы аваз, Темир-Хан-Шурада Дагъустандин просветительно-агитационный бюро тешкилна. 1918-йисан 2-майдиз областын центр Темир-Хан-Шурада Советтин власть малумарна. Дагреввоенсоветдин комитетдик У.Буйнакский, Д.Коркмасов, М.Дахадаев, А.Исмаилов ва масабур ақатна. 8-майдиз гъа шегъерда большевикрин организация тешкилна, адан председателлени тәжрибалу партработник А.Исмаилов хъяна.

Гъа са вахтунда ам Реввоенкомдин сүрсетдин отделдин заведующийни тир. Цийи умуръ тешкилунин сифте миракетра Абдурагъмана активвиледи иштиракздавай, контреволюциянин аксина къуватар тупламиш завай. 1918-йисан сентябрдиз Дагъустанда Советтин власть къватайла, партийный, советтин работники чинеба къвалах тухувай. И чавуз Абдурагъман чинеба Самурдин округиз, хайи Балуджа хуъръуз рекъе ғынан.

Икі, абуру Порт-Петровска Исмаилов, Ноғин, Луционович, Хренов ва масабурни къуна. И карди рабочийрик хъел кутуна ва чинп профсоюзин собранидал революционерар азад хуъувун истемишишавай къарап къабуна. Инглисирин командование большевикар азад хуъувуниз мажбур хъана.

Революционный комитетди жегъил Абдурагъманал виридалайни жавабдар везифа тапшурмишна. Чириортдани Хасавюртдин округда контреволюциянин къеретлар тергун, азад хуъувур чайра революционный властдин органар тешкилун, Порт-Петровск Чириортдихъ, Хасавюртдихъ ва Грозныйдихъ галаз алакъалу ийизвай ракуну рекъинни телеграфдин алакъа гүнгүнна хтун. И тапшургүз ада къилиз ақъудна, гъакъ гзаф хуърера советарни тешкилна.

Баку-Грозный ракун рехъ гүнгүнна хтуннан еке метлеб авай: анын герек сүрсет, яракъар ва парталар къевзай. 1919-йисан майдин сифте къилера А.Исмаилова Горский гъукуматдин аксина яракълу восстание гъазурунин карда иштиракздавай. Ам чинеба обкомдин составдик квай. Восстанидиз къарапыз гъазур хъанай. 13-майдиз Темир-Хан-Шурада обкомдин заседание къиле фейила, адан членар, гъабурун жергедай яз У.Буйнакский, А.Исмаилов ва масабурни къуна. Халкъ къарапыз кичевиляй Горский гъукуматди 19-майдиз абуру тади гъалда Порт-Петровскдиз гъана ва деникинчирин гъылеле тұна. Абуру азад хуъувун патал авур чалишишилдери нетижеки гана.

Военно-шариатдин суддал большевикри чеб жуъртлудақас тухвана. 1919-йисан 13-июлдиз шариатдин судди 13 большевикдиз талукъ яз приговор ақъудна, вад касдиз - У.Буйнакскийдиз, А.Исмаиловаз, С.Абдулгъалимоваз, А.В.Гъажимегъамедоваз, А.Алиеваз талукъ яз - гүллеламишунин.

Августдин ийиф. Вад большевик авай белогвардейчирин "Кавказец" бронепоезд Чириорт галайвал рекъе гъынна. Темиргөе станциядив ақъвазарна, къандалар алай вад революционер аудунда, дерин фурун патав тухвана, гъуллеламишунин.

1919-йисан 18-августдиз Дагъларин улькве вичин баркаллу вад хъикай магърум хъана. Ялавлу революционерин къамат дагъустандири чинп риклер хуъза. Махачкала да абуруз памятник хажнава (скульптор Гайбат Гайбатов). Заз лугъуз къланзава хъи, 16-августдиз ялавлу революционерар гъуллеламишайдалай инихъ виштис тамам жезва, амма садазни и кардикай хабар ава.

За гъукуматдин дережада мярекатар тешкилда лагъана фикирнавай.

1999 Бандитрин дестеяр чукурайдалай инихъ - 20 йис 2019

Басаеван “жанавуррин” эхир

Нариман ИБРАГИМОВ

ЧАПХУНЧИВИЛИН, гъукум гъиле къунин, цийи пачагъльгүр арадал гъунин чуру къастар рикле аваз ва хабарсуздакас Дагъустандин чилел Шамил Басаеван ва Хаттабан яракъламиш хъянвай дестеяр атай вахт, са рахунни алач, чи гзаф ватанэгълийрин риклел фенвач. Абуру чи исляль хуъера, шегъерра халисан дяведик цай кутунай. Ахпани тестикъ хъайвал, абурун иштагъяр гъа чипихъ хътин чуру ниятар авай са бязи дагъустанвири ачухарнай къван. Гъа и къефлери чин гъерекатриз майлвал авуна лугъуз, Басаеванни Хаттабан явакъанриз вири Дагъустанди чеб пайдахар газ, манийралди, гъуррадалди къабулдай хъиз хъянай. Амма чапхунчи яр ягалмиш хъана. Дагъустандин халкъар сад хъиз тутъунихъ къван яракъламиш хъянвай, эвер тавур мугъманриз акси рум гуз къяргъана ва бандитрин вилек вири рекъер агална.

Бандитрин тешкилатин хура Дагъларин улькведин вири миллетрин векилар виклергъидиз акъвазна. Гъа гъисабдай яз, лезги халкъдин ульткем рухвяяни. Къе чаз къелавайбур абурун риклел хуурихъ галаз танишарун хъсан акуна.

Алик АБДУЛГАМИДОВ, 2000-йисуз Центральный телевиденидин 1-каналдин хусуси корреспондент:

“Заз сифте нубатда къейд ииз кланзаева хъи, яракълу бандитар Дагъустандиз пуд ѹис вилек, 1996-йисан январдиз атанай. Радуев къиле аеъ въвшиши, Къизляр шеъверда, ахпа Новолак райондин Первомайск хъуре еке гъулгъула тунай, исляль инсанар (аялар, начагъбур, дишегълияр, яшлупур) залуквиле къунай ва сифтегълан къурбандрин сияль ачухнай.

Дугъриданни, абуру въвшиширин дунда авай. 1996-йисан 9-январдин экунахъ террористрин гъужумди, гульле гуззвай автоматтарин сесери, хъиткъинауруни къизлявийрин риклел къарсатмишна. Абуру аэроромдам въвъена, ракъун рекъин вокзалдал гъужумна, милиционерар ягъиз къена. “Черемушка” магъледай агъалияр къвалерай акъудиз, аксивал авурбур рекъиз, чи къунвай больнициадин дараматдиз тухузвай. Ихътин чуру гъалдай экъечун патал РД-дин милли политикадин, информациядин ва къесепатан алакъайрин речъяй министр Мегъамедсалыгъ Гусаева радио-алакъайдин къумекдадил Чеченрин армиядин полковник Салман Радуевахъ галаз рахунар авуна. Идалай гъулгъулиз меслятар авун патал адан патав чи делегация фена. Адак зунни квай. Радуеван истемишунар инсансузбур, инсафузбур тир: “Эгер Федеральныи къушунар Чечнядай ахкъуд таурутла, чна минаяр кутунвай шеъвердин кар алай дараматар хъиткъинарда, залукар рекъиз, гадарда. Эгер месэла къуеватдалди гъялиз кълан хъайтла, чна Къизляр жегъеннемдиз, рухъвеедиз элкъуърда”.

Гъелбетда, Радуевав вичин алчах къастар къилиз акъудиз тунач. Къизлярдай абуру Первомайский хъфена. Ина федеральный къушунринни бандитрин арада къизънин ягъунар къиле фена, хейлин аскерар, милиционерар, агъалияр телефон хъана. 18-январдиз Первомайск боевикирик азадна. Радуеван “жанавуррин” гъа атайвал кат хъувуна, амма абурун чин ажал 1999-йисуз агакъана”.

Дяве цай я. Адан ялаврик хабарни аваизи акатунни мумкин я. Къванцилви **АЛИСУЛТАНОВ Рустаман хва Робертан** хизан хъзи.

Робертан умумурда ажайиб, аламатдин делилар пара ава. 1963-йисуз Якутия АССР-дин Усть-Майский райондин Огонек поселокда дидедиз хъайи Роберт дахдихъ галаз ватандиз хтана. Телевизорар, холодильник түкъуър хъийдай хъсан устлар тир дахдивай гадади вичизни чирвилер, вердишвилер къачуна ва абуру, гзаф хуъериз, райониз физ, инсанрин заказар къилиз акъудна. 1980-йисуз жеътил Махачкалалдин III Интернационалдин тъварничъ галай фабрикада къвалахал акъвазна. Къве исалай ал гъа ина зегъмет чулагъзвай даргиви рушал эвлениши хъана. Жегъил хизанду пуд аялни пайды хъана. Ирандиден тълабунанди Роберт хизанди галаз Новолак райондин Чапаево хуруръз фена, ина ада къвални эцигна. Гъайиф хъи, хабарсуз райондал вегъе боевикар себеб яз, Алисултанов хизан къвалерикай магърум хъана. А вахт Роберта икъл риклел хизива:

- Чапаево хуър Чечня галай патахъай атайла тъа сифте гъалтзавайди я. Бязи хурунвийриз чин мулкариз чара инсанар гъажнавайди акунвай, амма садани чуру крарикай, абуру бандитар тирдакай фикирнавачир. Ифиз абуру атана гъажибугъдайрин салара, бағълара чуныыхъ хъана. Экунахъ хуруръз гъажна. Зун тенгенар язаяв ванери ахварай абудна. За абуруз са акъван фикир ганач, вучиз лагъайтла сергъятдин лап патав гвай чаз датланы тенгенрин ванер къведай ва чун абурув вердиш хъянвай. Декъицаяр алатаила, за гъисна, ибур виликан жуъредин сесер туш, халисан автоматтар гулыле гузва. За гъасята паб, аялар къарағъарна. Къецел экъечайла, акуна, күчейрай Новолак галай патахъ бандитрин дестеяр физва. Автоматар ва маса яракъар хуарал алай, гилера авай. Күчейриз экъечнавай дишельлияр, аялар шеъздавай. Вирида къалабулукх вәй. Бандитри дишельлийриз, аялар хуърий экъечайдай мумкинган гана, ахпа крат маса патахъ элкъвена. Боевикири Новолакдал гъужумна. Чунни, гъиле яракъ гъатайбур, Новолак хуъзвайбүр къумекдиз фена. Военныйр къумекни галаз вагъшияр катарна, къейibur къена. Хуруръз хъфейла, гуьгульар мадни чур хъана. Къвалер хараплайриз элкъвенвай. Эменни, шей-шуй тарашнавай. Зи устларханани барбатнавай. Эхиримжи цулад ѿз чуугур зегъметдин бегъерар къве юкъуз рунга, чуухна алчаҳри...

Къед ѿз идалай вилек, 1999-йисан 2-августдин экунахъ вишев агакъна боевикар, сергъятдин шартлар чуруна, Чечен Республикарадай Дагъларин улькведин хуъериз гъажна. Чиних, Гигатли хуъерин агъалийрик лап къалабулук акатана. Боевикирик талукъ организ хабарни гана. Цумада райондин къиле подполковник Загид Загидов аваз ОМОН-дин аскерар рекъе тұна. Гигатли хуъръз агатзавай бандитрин вилек пад къун патал сифтегълан женгерни къиле тухвана. Гъа женгина чи ватанэгъли капитан Закир Султановни телефон хъана. РД-дин Госсоветдин Председатель М. Мегъамедова агъалийриз чин яракъар кардик кутунин гъакъиндин ташшуругъ гана. Махачкалала армияда къуллугъ авурбұрукай, Афғанстандин диявидин иштиракийрик, отставкада авай офицеррикай ва гъукымдин идарайрин къуллугъчырикай Интербригада тешкирлана. 11-августдин Ботлихдин 360 касдикай ибарат десте фена, ахпа Гумбет райондин - 200 кас. Бригададик Мегъарамдхуурун райондин Хтун-Къазмайрин хуърий тир “афгъанви” **МИРЗАБЕГОВ Асланни** квай.

Армиядай хтай жегъилди вичиз къезилвилер гун патал са истемишунарни авунач, “Кавэлектромонтаж” управленида къвалах давамарна. Ада Махачкала шеъердин яшайшидин гзаф къадарда къвалериз, газетринин журналарин комплексдин цехріз, кабинетріз, “Элтав” карханадиз, Радиозаводиз эквирин линияр тухвана. 1998-йисалди ада инсанриз шадвал гъидай къвалахар авуна. Бандитрин тешкилатир Дагъустандал вегъиля, “афгъанвир”, чехи командирди эмир гайди хъиз, “Кавказ” мугъманханада авай “афгъанвирин” Советдин председателдин кабинетдиз къватл хъана. Виридан фикир сад тир: ватандал вегъенвай душман хайи чилелай чукур хъувуна, ада хъсан тарс гун.

- Къед авун лазим я хъи, - лугъузва А. Мирзабегова, - чи бригададиз лезги халкъдин виклер хва, полковник (гъулгъунылай ада генерал-майор-вилин чин гана) Шамил Асланова рөгъбервал гузвай. Ада ирид вишел виниз яракъламиш хъянвай исляль инсанар санал къватла, абуру душмандин аксина акъвазарна. Къадалай виниз “афгъанвирин” квай чи десте Ботлих райондин рекъе тұна. Им 11-август тир. Чина Миарсо хуърун патал око-пар эгъувна. Чи вилик дагълара чуныыхъ хъянвай ва Агвалидихъ физ къланзай бандитрин рекъер агалунин ва Яру муть хъунин везифа эцигнавай. Чи жүрэттувал, къаст чир хъайи душманар чав гатумдаир, амма ара-ара чак кичи кутунин мураддалди, чун алай чкаяр минометрай ядай.

Чакай армиядин аскеризин еке къумек хъана. Чна шак физвай цуладай виниз итимар къуна ва абуру Ботлихдин РОВД-дин ахакъварна. Бязи вахтара бандитрин снайпери чипай хабар гузватлани, чна усалвал къалунарч, вилек эцигай буржи тирвал къилиз акъудна.

Ширинбег Гъажимурадов, ахчегъви, а вахтунда Махачкала шеъзердин администрациядин къуллугъчи: - Са рахунни алач, садазни гүзет тауыр диявидиз фин, къилел хата-бала атук кълан же-дач. Амма хайи макан, республикадин азадвал хаталувилик акатайла, жувакай тимил фикирзавайди я. Гъавиляй чун, саки вири миллетрин векилар, санал къватл хъана, чи хуърер бандитрикай азад ийиз фена. Чакадин агъалийри чун пары хушвиленди къабулна. Абурухъ ва гъакъи вири дагъустанвирхъ зурба рүгъ, уткъвемвал авайди чаз вилералди акуна. Белки, къилел авайла инсанар инсандин кичени хун мумкин я, амма вири халкъ сад хъиз душмандин хуруз къарағъайла, адағ фир-төрп чка сал авура, жув халисан гъалиби хъиз гъисснай чна.

Бандитар женгинин рекъяр хъсандин вердишарнавайбүр тиртани, чи инсанар ва къушунри абуруз вижевай тарс гана. Женгер Миарсо хуърун патарив къиле физвай. Чна Вини ва Агъа Годоберен хуърер къачагърикай хуъзвай. Хуърерин патав гвай дередали гузчывалзавай. Пуд сеферда чна душмандин гъужумар алудна, снайперар катдай чкадал гъана. Итимрихъ галас чи дишельлийрини виклергъивал къалуравазай. Абуру сенгерар тукъуриз, окопар эзъульниз къумекзай, чаз ва Россиядин аскериз фу-яд гузвай. Бязибуру гъиле яракъни къунвай.

13-августдин артиллерияди, вертолетри чин къвалах авура, душмандин гвай са синел чи десант эвична. Идакай хабар хъайи бандитри абурун винел гульлайрин хар къурна. Калугадай атанвай десантникрин батальондин командирдал залан хер хъана ва десте лап къеве гъатна. Абуруз къумекдиз чунни фена ва саналди тир гъерекатралди чна душмандин винел гъалибвал къазанмишна.

Цумада, Ботлих районрай катай бандитри, международный террористри, чин терефдаррин иштираквали аваз, Къарамахи в Чабанмахи хуърер къуна ва анра женгер арадал гъана. Ажал агакъай кици иесидин шаламар жакъвадалда. Бандитрин къисметни гъахътнди хъана. Россиядин армиядай чуру мурадар гуз Дагъустандин чилел атайдыр “секинарда”.

Вахт лап чуруди тир. Бандитри гъужумар ийидалай вилек Дагъустандиз Россиядин премьер-министр Сергей Степашин атанай. Ина авай гъалар акурла ва Москвадиз хъфейла, ада лагъанай: “Гъакъыттанды, Дагъустан чи гъилей акъатун мумкин я”. Ихътин рахунрлай гульгъуныз, 8-августдин Степашин къуллугъдайкай азадна ва адан чкадал Владимир Путин тайинарнай. Эхъ, гъа чавуз чи халкъ сад тахъанайла, душмандин хура виклердиз акъваз тавунайла, Россиядин къушунри чин везифа къилиз акъуд тавунайла, нетижайар садани гүзет тавурбұр жедай.

Дагъларин улькведин вегъинади, Басаева ва Хаттаба чин “жанавуррин” эхирзаман авуна. Гъелбетда, чи аскеррикай, МВД-дин къуллугъчырикай, ополченцирикай, агъалийрикай хаталайт бурии хъана, абуру чиз-чиз Ватандин аздал патал, улькведин садвал, халкъарин абдадар патал чанар гана. И кар 27-августдин Дагъустандиз атайдай чи цийиз тайинарнай РФ-дин Гъукуматдин Председатель Владимир Путиннан къейд авунай: “Къавъззайриз хас къилих вине къунади къуне авуру къагъриман кар садарни Россиядин риклел алматдач. Дагъустан сад тир Россиядин са пай тир, язва ва инлай къулухъни яз амуқьда. Имни акъл лагъай чал я хъи, Россия гъамиша къу къумекдиз къведа”.

Къед ѿз юбилей къейд ииз гъазурвилер акъвазай и вахтунда рүгъ жуван улькведал, республикадан дамах авунин гъиссерив ацланва. Гъа са вахтунда рикле хажалатни ава. Чал илиттай диявада хейлин инсанарин телефон хъана эхир. Россиядин Яракъулы Къуватрин, МВД-дин къенепатан частарин аскерар ва офицерар, милиционерар, ополченидин векилар. Абурун тъварар дагъустанвирин риклера ватанпересвилин, интернационализмдин, къатыриманвилин лишан яз амуқьда. Ахътин къегъал рухвайяр галамай къван чи республика ва улькве я бандитривай, я экстремистривай, я террористривай къеве тваз жедач.

Къад ѿз идалай вилек международный бандитрин тешкилатин гъужумар алуддайла, абуру чеб атай терефдихъ чукур хъийдайла, Дагъустандин халкъари ва Россиядин армиядай чеб сад тирди, улькведин аслу туширвал хуън патал женинек эчекчнавайди къалурна. Сифте нубатда террористрин хура чакадин агъалияр ва ополченция акъвазна. Абурукай сад 1999-йисуз Ботлих райондин военкоматдин комисар, алай вахтунда республикадин военкоматдин отделдин начальник Муртаз Идрисов тир.

- Дагъустанвирин чеченвир виш йисаралди саналлаз, къуншияр яз дүстүрлелди яшамиш хъайиди я, - лугъузва М. Идрисова. - Чна садраны фикир атурди түшкүнди, къенепатан са бязи хайнрин гафуна гъатна, абуру чал, чи хуърерал вегъеда, инсанар къирмишда. Чечняда арадал атай сад лагъай дяведа Ботлих райондин Чечнядин шеъверрай, хуърерай катай 12 агъзур кас къабулнай, абуруз чим, фу, яд ганай эхир. Мегер гъахътигъ хъсанвилер, къени, стхавилин крар, алақъаяр риклелай алуддайбүрни хъана. Абуру, бандитар, террористарни гульгъуна тұна, Дагъустан къаз атана.

Халкъдин ва армиядин садвал

Бандитри чи районрал вегъей чавуз зун отпускада авай. Татугай, риклелай хабар хъанмазды зун Ботлихдин хтана. Райондин къилевайбүрхъ, милициядин отделдин къуллугъчырикай галаз гурушиши хъана, арадал атанвай гъал чирна ва саналди къабулдай серенжемирин гъакъиндай веревирдер авуна.

Боевикири къве терефдихъ яз гъужумазай: Рагъакылай пата абуруз Ахвах, Цумада районриз рехъ ачу жезвай эхир. Чи жемятди къетливиелди абуруз лагъана: “Чна къун анриз ах

Шарвили ва милли къанажагъ

(Кланидан гелера)

Мердали ЖАЛИЛОВ

ИНСАНДИН къанажагъдин дере- жаяр, кланивилин гыссери хыз, маса са жуърединни алахъунри- вай бажагъат къалур из жеда. Дүнья хув- вайди кланивал (мутьуббат) я лугун дуль- шушдин кар туш.

Лезги халкъдихъ кланивилакай лагъанвой агъзурралди хъсан манияр ава. Кланивилин дастанар чи саки вири классикрини, алай аямдин шаирини туукъурна. Низами Генже- ви, Лейли-ханум, Мазан Къемер, Ялцугъ Эмин, Къульхуър Саид, Лезги Агъмед, Етим Эмин, Рухун Али, Ахчегъ Мирзе Али, Стлан Сулейман, Стлан Саид, Хурургъ Тагыр, Ших- несир Къафланов, Алирза Саидов...

Икъван устад шаирар - мутьуббатдин реке чанни гуз алакъай жанлу риклер майдандиз акъудай халкъдин эпосдин къилин иgitdixh vich gъar sa kасдиз мукъва иийдай мутьуббатдин гыссер хъаначни?..

Шарвилидин иитвилир (женера, зельметда, акъажунра) сан-гъисаб авачир къван я. Кланивилел гъалтайла, ам вуж я? И суалди зун мад сеферда эпосда къекъуэрзана.

Перизада, гар атана,
Гар атана, экв хъайила.
Ашкъидикай манияр лагъ,
Вун чульлера тек хъайила...

Эпос халкъди теснифнавай кланивилин манийрилай башламишнава. И карди лугъуз- ва хъи, ина кланивилин гыссери къетлен чка къазва. Яни мутьуббат вири ииттар чехи иийизав дидедин гъильик квай квей хыз я. Дидедин лайлайрихъ галас санал инсандин ивидик кланивилин гыссерни акахъазава.

Эпосда дидедин кланивилин манияр халкъдин арифдар ва зурба ашукъ Кас-Бу- бади лугъузва:

- Мубарак хъуй хизандиз
Сифте хъай азиз хва!
Гъар са члавуз хтурай
Хийр галаз къаляз хва!
Ам Шагъ дагъ къван зурбади
Къати гар хыз йигин хъуй.
Мармард къван къван запанди,
Цун ялав хыз къиззин хъуй!
Кланивилел къурай къин,
Ярдиз сидкъи хъурай ам.
Хай чилиз, Ватандиз,
Халкъдиз сидкъи хъурай ам...

Яр, хай чил, Ватан, халкъ - и къуд къу- ват санал алатла, инсан руьгъдай садрани ажузи жедач!

Дидедин лайлайдиз яб гун:

- Цаяриевай, церивай
Вун гъуцари хъурай, хва!
Вуна гъич агъ чузвамир,
Агъар яргъяз хъурай, хва!..
Са жув патал умуърда
Ваз са затлни клан жемир.
Акъуллудаз яб ё на,
Шейтландин гаф ван жемир...

Дидедин лайлайни халкъдин мани гъа са хурай, са чешмәдай къевзәй хыз я. Асул мурадни сад я: хцикай арха хъун. Кланивал течирдакай арха жедани?..

Шарвилиди яр гъикъи хъазава?

Эпосдай акъазавайвал, Шарвилиди ярдин месэла сад лагъай чкадал эцигнавач. Яни умуърди шаартлар инсанар (рухвайри, рушарни) акъвердишарзана хыи, эвемимжи чкадал Ватан, халкъдин азадвал, саламатвал эцигнава. Амма мутьуббатни рикелай ракъурзава.

Шарвилидин рикл ала
Элдин ширин манийрал.
Шарвилидин рикл ала
Фикир дерин манийрал...
Ацукънава къягъриман
Мад межлисда жегъилприн...
Акъевзәна са пата
Жейранар хыз рушарни...

Шадвилер гурлу хъун лазим тир. Риклин ашкъи къалурин патал мад гъыхтин вяде гекрек я? Амма... Къаръя хабар агақъя:

Ахмиши хъанва къуд патай
Чи чилерал инсанар.
Инсанар туш - инсандин
Кус аячир душманар.
Шарвили къачеп къарағъы:
Арадал кар алачиз,
Мехъер къале яс жедач.
Ватан дарда гъатайла,
Күмек тийир кас жедач...
Ватан хузы, 1941-йисан гатуз, адай гуль- гъуныни чи рухвайри рушар, гъиле яракъя къуна, душмандин хуруз фенай.

1999-йисан август-сентябрь варцара чи республикадал террористирини экстремистрин международный къеретти гъужумайлани, чи ультем рухвайри рушар чеб магълубиз тежерди субутнай. Интербригададин командир а члавуз полковник, гила генерал чи хва Шамил Загърабович Асланов тир. Ингъе көз руръда Шарвилидин иитвилир нөв къекъвез- вай цийи не силдин векил - хва! Рикле гъакъы- къи кланивал авачир рухвайрилайни рушарилай ихтин къегъалвилер къалуриз жедайди туш! Эпосдани лагъанва:

Мердвал хас я эвелдай
Чи халкъариз вирида.
Къейбуруз икрамда,
Гъурметарда дираидаз...

Шарвилиди вичин яр хай чилелай душ- ман чкураидалай къулухъ хъязава. Игитдиз ам ахварай аквазава:

Адан вилик къевзәнавай
Гъурор хътин гуъзел руш.
Адан вилик къевзәнавай
Пери хътин гуъзел руш.
Адан къилел таж алай
Цуукъерикай гатфарин.
Акур касди лугъудай:
- Гуъзелвилиз аферин!

Эпосда ихтилатзавай хътин ханумар гъакъыкъатда чаз чи халкъдин "Цуукъерин сув- рик", "Яран суварик" акъазавчи?! Эпосдин игитдин ахвар гъакъыкъатдай агақънавай ялав- лу мутьуббатдин цвереклар туш ни лугъуда! Ахвара тахай циб хадач лугъуда. Шарвили ашукъ хъанавай рушни гъакъыкъатда авайдал шак алач. Шарвили адай гелера къекъвезва.

- За а гуъзел жағъурда! -
Шарвилиди кын къуна.
Фена жегъил дереірай,
Мензил амтүз, рехъ амтүз.
Фена жегъил дузынрай,
Буъркуз амтүз, мекъ амтүз.
Рикле ашкъи гъатай кас
Галатдани рекъера?
Рикле ашкъи гъатай кас
Алатдани рекъелай?..

Шарвилидин рехъни гъакъван яргъалди ва четинди хъана. Ина ада алуд тавур жу- редин четинвал амач жеди. Мутьуббатдин къизгъинвал, риклин захавал ва вафалувал гъикъи субутда? Руша эцигнавай шартл аку:

Эггер ятла багъа ваз
Ви кланивал чандилай,
Зи стхайрин кысасар
Вахчу аждагъандилай...

Шарвили кичле руьгъ туш къван.
Ам рушан истемишунар къилиз акъуду- нив эгечина.

Ирид гъил кеай аждагъан
Ивид къене зурзазай.
Стхайрини гъар сада
Мукуъдавай жузазай:
- Им вуж кас я, вуж я ам,
Чи къумекдиз атана вай,
Аждагъандин ирид гъил
Садра яна атана вай?..

Махуник жедай ихтин къегъалвиле чи рикелай чи йикъарин жегъилприн крат, рушарин истемишунар гъизва. Вирибуру Шарви-

лидин хътин имтигъанар алудзавани? Руша- рин бязи истемишунар стхайрин азадвал ара- дал хукилай артух яни?

Шарвилидин меҳъерни халкъдин чехи сувариз элкъвенва:

Гегъенши тала ацланва
Рушарини гадайрив.
Абуруз мед пайзава
Кайеанири мудайрив.
Виш зуърнечи гадайр
Ацукънава дамахдив.
Виш далдамчи гъварарал
Ацукънава дамахдив.
Яхцур ашукъ са пата
Акъевзәна жергеда.
Чка амач инсанрив
Ацай гегъенши магъледа...

Инай чаз чи лезги меҳъеррин алас лиша- нарни, чи хъсан адетарни раиж жезва. Ибур вири мутьуббат авай чкада хъун мумкин я.

Шарвилиди хъянавай рушан - Экверан гүзелвиле эл гъейранарзава:

Кышел бишме илекдин,
Къвачел къизил мягъсерар.
Акъевзәна члагай свас,
Ийиз гъейран инсанар.
Чулаев кифер элкъвенва
Адан лацу гардандал.
Гъи жегъил я акъевзәдай
И гуъзелприн майдандал?..

Рушан гүзелвиле гададин къаш-къамат- ни успатзава:

Адан патав къевзәнава
Дагъдин пад хыз Шарвили.
Адан патав къевзәнава
Дигай гад хыз Шарвили...

Кланиди патал Шарвилиди къетлен къе- гъалвиле къалурзава.

- Эверна за, эверна,
Ярдиз зи гаф ван хъана.
Ви чкадал, кланиди,
Вучиз закай къван хъана?!

Кланиди, ваз дагъларай
Мулдин цуукъер гъанва за.
Кланиди, ваз багъларай
Къизилгъуплер гъанва за...

Эпосда лагъанва:

Ярдин дидар такурдан
Гуъзелвилда цай жедани?
Рикле мурад авайдай
Кваде къарай къведан?

...Гъа икъ четин рекъера Шарвилидал дагъ- дин жейрандин сүйда (шикилда) авай руш гъалтна. Тлебиатдин къуватри Шарвилидиз Шекеран патав рехъ ачухна. Амни виликан вичин къунши, дагъви чубан Къенидин руш яз хъана.

Лацу перем илекдин
Аруш жезва къвачера.
Яру бишме къедекдин
Аруш жезва кифера.

Яргъи кифер дабандал
Аватнавай гуъзелдин.
Шуукъу юкъвае камари

Агатнавай гуъзелдин.
Гардан лацу геъзъер тир,
Вилер чулаев хурмаяр,

Чехи пелез аватна
Чулаев чарчын бурмаяр.

Шарвили фад къарагъына,
Фена рушан виликди:
"Ихтияр це, зи лишан
Кутан инал гъиликди..."

Ихтияр гъейран жедай шикилар акъазавай Шарвили акъалтлай устад шикилчи туш ни лугъуда?! Ашкъи авачир вилериз - ихтин ши- килар?..

Вири и вакъирайри лугъузва хъи, чи халкъ- дин къанажагъда халисан кланивили, садас- садан вафалувили, гыссерин паквили, чи- мивили къетлен чка къазва. Асирия чи халкъ магълуб тахъунин асул сирерикайни сад муть- ўббатлавал, гүзелвал, ашукъвал я...

Рамазан ВЕЛИБЕГОВ

Цлахъви ашукъ Рагъимани
Келе хуърунжуван рушан
гъульжетдикай

И вакъиа алатай асиридин 30-ий- сара Кларудин суварик къиле фейиди я. Ашукъ Рагъимав пурар алай лацу балкълан гвай. Адахъ вичин къумекчи гада Къафланни галай. Гъикъятлани, Рагъимани са рушан арада гульжет арадал къведа. Плинидин бағын юкъвал, вири маҳлукъат къват хъан- вай чкадал, руша икъ лугъуда:

- Эгер зун кумукъайта, зун ашукъ Рагъимаз фида (зарафатдал- ди), таҳвайта Рагъима вич аз- атанвай балкълан заз гуда.

Кларуда хъайи агъвалат

РАГЫМ:

Къакъан синел плинидин тар,
Гар галукъиз юзазава.
Агъдин первем алай сұна,
Вун пешерив къугъазава.

РУШ:

Къакъан синел плинидин тар,
Гар галукъына юзадайд туш.
На буш гафар лугъуналди,
Клелеви руш ваз къедайд туш.

РАГЫМ:

Тарцел алай лацу пини,
Алай хилел яд хурай ман.
Эгъер ваз зун клан ятла,
Чи къведен сир сад хурай ман.

РУШ:

Тарцел алай лацу пини,
Ам а тарал яд жедани?
Са къве мани лугъуналди,
Чи къведен сир сад жедани?

РАГЫМ:

За тафт ядай лацу гъилер,
Сериндиқ кваз кузава хъи.
Ширин чанда дердер амаз,
Яр масадаз гузава хъи.

РУШ:

На тафтунал лагъай чалар,
Зи япариш ван хъана.
Цлахъкуван Рагъим гада
Вун зи риклаз клан хъана.

РАГЫМ:

Диде-буба къед сад хъана,
Я руш, вун заз гузава хъи.
Ша чна чи гъил-зъиле къан,
Баку патаз санал катин.

РУШ:

Ашукъ Рагъим, къастар еке,
Манийралди твамир къеъе.
Баку патаз катун хъайта,
Чал хъуъреда вири Күре.

РАГЫМ:

Руш, вал алай московдин хун,
Ваз са вад юкъ дере кландай.
Заз гудачтла умъурда вун,
Ваз рикл кудай диде кландай.

</div

Чи ватандашар - гъар сана

ВикЛегьбурун Къуллугъ

Мердали ЖАЛИЛОВ,
РФ-дин ва РД-дин культура-
дин лайхилу работник

И муквара зун Миграгъя вичин амледин (миресдин) хчин меънерал Москвадай хтанвай, фадлай отставкада авай майор Шемседин Зейнединович ЭСЕТОВАЛ дульшуш хъана. Чун чаз чиз гзаф ий-сар тиртлани, икъ мукъувай санал ацуъна, инсанрин къисметар, дульниядин вакъияр туплалай ийидай мумкинвал хъанвачир.

Шемседин Агъя Миграгъя хърун зегъметчияр тир Зейнединанни Дуъран хизанды (абуру 12 аял - 9 хвани 3 руш экъу дульниядиз акъудна) 1935-йисуз дидедиз хъана. Миграгърин, Усуъчайдин юкъван школайра чирвилер къачуна. 1953-йисуз СССР-дин МВД-дин къушундин частариз къуллугъиз фена. Дяведин ва аддай гульбъунин ийсарин залан шартлара лигим хъанвай дагъвиди армиядин жергейра (ада Киевда къуллугъзвай) вич командирри гайи гъар са тапшургъу вахтунда ва устадвилелди тамамариз алакъдай аскер тирди сутбутна. Иллаки къезил атлетикадай, чукурунай, залан шайэр хажакунай, турнирал ва маса тадаракрал къугъунай къетлен алакъунар къалтурна. И карди ам сержантрин школадиз, анайни Саратовда авай а чаван МВД-дин (гилан нацгвардия) военный училищедиз акъудна.

1960-йисуз лейтенантдин чинда авай дагъви Москвадиз, СССР-дин Тъкуматдин патав гвай Патрулприн къуллугъудин частуниз рееке туна.

И аскерри неинки государство-дин чехи къуллугъчирин хатасузвал, гъакъл а чаван вири суваррин, жуъреба-жуъре улквейрин чехи векилар атайла, абур къабулунин ва рекъе хтунин вахтунда къайда, низам, хатасузвал хънни таъминарзай. Ихътин частариз, я ачлазу, я гилани гъар вуж хъайтлани тухузвайди туш. Абурун тухумрин кълан-пун са шумуд рекъерай ахтармишунилай гъейри, чин сагъламвал, акунар, женгинин чирвилер, спортдин рекъерай алакъунар, маришатдин ерияр, са жерге маса къетленвилер гъисаба къазвайди я. Лугъудайвал, къизил хъун тъимил я, ам еридин жигъетдайни лап вини дережадинди хъун лазим я.

Шемседин Зейнединович, 1985-йисалай, майордин чинда аваз отставкадиз экъечна.

Гъа са дивизияда 25 йисуз къуллугъна. И девирда чи государство-

дин къиле Н.Хрущев, Л.Брежнев, К.Черненко, Ю.Андропов, М.Горбачев хътиң деятели хъана. Яни Шемседин Зейнединовича дэвирдин саки вири чехи руководителтин раҳунар ван хуныилай гъейри буй-буханни, къекъунарни, жуъреба-жуъре къуль-шульярни кваз патавай чир жедай мумкинвал хъана. Девирдин рузыгдинни сиясадин, къанурунини къайдайрин михъивални къалпвал неинки гъисна, ивидик абурун невни ку-жумна. Гъикъл хъи, ам девирда гъакъл офицер тушири, ада 1976-йисуз ВПШ

къун, мирес-варисдиз вун алай чка акун, хуъруз хтайла, икъ къарши-ламишун мегер рази тежедай делилар яни? Зун 1960-йисалай Москвада яшамиш жезва, хизанар, къвал-югъ гъана хъана. Амма зи рузы датлана ина, пак Шалбуз дагъдинни Базар - Дуъзудин, чи Нисин дагъдин этегра къекъезва. Зи япариз датлана гурлудаказ аваъззаявай Чехи вацун чарчаррин жанлу сесер къевезвай хъиз я. Ахварайн мукъвал - мукъвал и мулкар, и цукъвер, и булахар, чи кимерни къвалер, чи дагъви дидеярни рушар, сусар, камаллу бубаяр, викъегъ рухвайяр - зи багърияр аквада.

Зун хъиз, зи балаярин (зах пуд руш, хтулар ава) иниш хквэз-хъфизва. Зи рагъметту юлдаш Музлифатни Миграгъай, Демировин чехи тухумдад тир. Гъавиял чи хизанри хайи члани, чи адетарни, чи Миграгърин тъунарни (хъчадин афарар, цикъенар, тъачар) хъзва. Москвада за гъя ина авай хътиң гульзел багъ-бахча кутунва. Ана ава-чир жуъре емишни, хъачни, цукъверни авач. Зи машгулат гъя багъдиз-бахчадиз, цукъвериз къуллугъун я. Чигълер хуъзва за гъана...

■ Офицервилин къуллугъ гъихътиңди я? Чи жегъиприз и жи-гъетдай вуна вуч лугъуда? - сувална за генани.

- Офицервал викъегъбурун къуллугъ я.

Ватан кълан хъун ва хъун - буш гафар туш. Гъар са хва са Шарвилли, гъар са руш Шарвилдиз къанивал, вафацуval хвейи Цукъвер ва я Шекер хъун лазим я. Аскервиллиз аял чавалай жув гъазурна къланда. Им чи диде-бубайринни, аялрин бахчайринни, мектебринни, колледжиринни, вузринни пак везифа хъун лазим я.

Гъайиф хъи, Горбачеванни Ельцинан девирда а крат дидбай чурна, аскервилин тербия гунгерек туширдан къуна, чи армиядиз, гъакъл государствовидизи яргъал вахтунда арадал хиз тежедай хътиң зияндар гана. Маришатсувили, ришветбазвили, уонбазвили, нафакъачивили, къайгъусувиили цукъ акъудна. Инсандин рузы чукъуни чун генани пис хътълар тун мумкин я.

Амма ибур, за къатлувайвал, яргъалди давам жедай гъалар туш. Аскерарни, офицерарни гъамиша герекбур яз амукъда.

Ватан хънилай чехи везифа авайди туш. Им гъамиша рикъел хъун чарасуз я. Жегъилар террордин, экстремизмдин, ичкидинни бейгъушдин, маса чуру таъсиррикай хвена къланда. Им алакъ тийидай кар туш.

■ Лезгийри Москвада чеб гъикъ тухузва?

- Лезгийри чеб хуъзва! Неинки Москвада, вирина гъакъл я. Ина, жуван багъри накъварал, генани къетлен къегъалвиледи, садвиледи, архавиледи яшамиш хъана къланда. Ихътин гульзел маканар, чехи мумкинвалер масанра авайди туш. Лезги чал хътиң гульзел члани, заз чиз, авач. Лезги чалалак ақватзаявай газет-журнал акурла зи рузы аршадив агаъззаявайди я. Вун хътиң жуван хуърунви журналист гъалтунини зун шадарнава. Масакла ихътин сүзъетар жедачир...

■ Сагърай, Шемседин Зейнединович.

Мехъерик хъсандиз ял ягъя. Мумкинвал хъайтла, чални илифа...

Гъульувн сергъятар хвейиди

Сафинат Гъажиева

2000-йисан 12-августдиз Баренцево гъулье цин къаникай фидай "Курск" тъвар алай атомный лутквие батмиш ва 118 касни телефон хъанай. Абурухъ галаз зи гъульни. Адалай инихъ 19 йис аллатнава, амма чи рикъе авай хирер къени сагъхъжезвач, абуру ара-ара чипкай хабар гузва.

МАМЕД ГЪАЖИЕВА Хуъругрин хуърун юкъван школада 1-классдилай чешнелудаказ къелна. Ада вичин юлдашризи тарсарай къумекар гудай. Тарифлу ученикадал муаллимрин рикъни алай.

Гъвеччи чавалай Самур дередин цавара пайдай жезвай самолетриз килигиз къандай. Мамед Харьков шегъердин авиацыйдин институтдин лув гудай аппаратрин двигателар гъазурдай факультетдик экчеина. Гъамиша ктабар къелиз ашкъи авай жегъил институтда кардик квай студентрин конструкторрин бюродик экчеина. Аниз чипхъ дерин чирвилер, алакъунар авай студентар къабулзвавай. Вини курсуна къелзвавай са студентди Мамедак хуърун патал лагъана: - Вуна гъиниз ялзава, я дагъви, ваз конструктордин бажарагъ гъинай атайди я?

- Гъа атай чкадай! - викъегъдаказ жаваб ганай Мамеда.

Вичхъ аламатдин алакъунар авайдахъ ада конструкторрин бюродин членарни инанмишарна. Абуру са касди гъалдай самолет тъукурзавай. Саки вири къалахар авунвай, амма са гъвеччи месала гъялиз ва адай къил акъудиз жезвачир. И карда абуруз Мамеда къумекна ва студентрин гъилери арадал гъайи монопландиз пешекарри еке къимет гана. Технический филирдин агалкъун тебрик авуниз лайхилу хъайбурун жергеда Мамед Гъажиеван тъварни авай.

1982-йисуз институт агалкъунралди къиягъай жегъил инженер, старший лейтенант Харьковдин высший летный училищедиз ракъурна. Инани герек чирвилер къахчур М.Гъажиев Каспийск шегъердин "Дагдизель" заводдиз, конструкторрин бюродиз къалахал хтана. Ина къуд виш касди къалахазавай. Мамед са тъимил вахтундилай ОКБ-дин отделдин начальниквиле тайна. Гъамиша арадал са шей акъудиз алахънавай касди гъульперин, вацарин ятара вич сад хъиз кардик кутаз жедай тадарак майдандиз акъудна. Заводда къалахиз амайтла, Мамед еке дөрежайив агаъзъдай, амма чи арадал гъайи пары сирлу яркы ахтармишиз атомный лутквяда аваз Баренцево гъульеп фена... Къилел еке бедбаҳтвалин атана.

Мамед телефон хъун себеб яз арадиз пары къалахар ақъатна. Чи хай хуъругъар алай чка улквездиз чир хъана. Рагъметдиз фейидайлай къулухъ Мамед Гъажиеваз РФ-дин Президентдин Указдадил 2010-йисуз "Жуърэтлувиляй" орден гана. Дагъустан Республикадин Государствин Советдин Председатель М.Мегъамедов, Халкъдин Собранидин Председатель Муху Алиев, Гъукуматдин Председатель Хизри Шихсаидов, Россиядин ВМФ-дин главком, флотдин адмирал В.Куроедов хуъруз мугъман хъана. Гъа чавуз Куроедова лагъанай:

- И мусибатди чун вири къарсатмишна. Ватан патал чанариймагърум хъай къегъалар чна гъамиша рикъел хъуда. Мамед хътиң бажарагълу, викъегъ касдин тъвар тарихда ва акъалтзавай неслидин рикъе амукун патал чна Хуъруга школадин цийи дарамат эцгига ва ам Мамед Гъажиеван тъварни яда.

Аферин, гайи гаф къилиз акъудна. 2007-йисан сентябрдиз Хуъруга школадин къве мертебадин цийи дарамат ишлемешиз ваххана, амма тъвар гун...

Эхъ Мамед! Мамед! Гъайиф зи играмиди. Ватандиз къуллугъ авунлигъ, къалахдилай гъейри, са затунхъни вил гала-чир Мамед. Завай Мамедак гаф къиз жеда, лап зи рикликай иви къвахъзатлани, зи вилер накъварив ацланватлани, амма гъиль къевезвач. Заз анжак ам къе аквазвайтла хъсан тир. Вучда, Мамедан жегъил чан гъамиша Баренцево гъульун живедилайни къайи ятара амукуна.

Юбилей Хайи ерийрихъ ялзава

Жасмина САИДОВА

ЭМИРОВ Тажидин Эмирович
Къасумхурун (Сулейман-Стальский) райондин Ивигрин хуре 1929-йисан 22-августдиз дидедиз хъана.

Батандин Чехи даве башламиш хъайила, адан яшар 12 йисав агакънавай, гъаниз килигна, дяведин ийсарин зулумар ада вичин чандалди гъисна.

Тамам яшар хъянвачиртани, ада, колхозда къалахиз, неинки хизандиз, гъакъни фронтдиз къумек гуз хънай. Мектебда къелун вахтуналди тунис мажбур хъана, гъаниз килигна 8-класс ада вичин 18 йис тамам хъайила ақалттарна. 1948-йисуз ам Бакудиз фена ва 26 комиссардин тварунихъ галай НПУ-дин 5-мяденда къалахал ақвазна. Тажидин Эмирович нефтянкин несилдай я. Бакудин патав гвай Локк-Батанды адан буба - мяденар эгъульндай устлар Эмир-Рашид гзафбүрун рикел ала ма. Бубадилай хцел неинки нефтянкин муракаб пеше, гъакъни ийзивай кардив рикл гваз эгчүн, гъамиша вичин устадвал хажиз алахъун хътин ерияр агакъна.

1958-йисуз Тажидин партиядин жергейриз гъахьна. И вахтунда ада нафт хкуддай оператор яз къалахазавай. Идахъ галаз сад хъиз, ада Бакудин нафтладин техникумдани къелзай. 1960-йисуз Тажидин Эмировича нафтладин газдин мяденар ишлемишдай техниквидин диплом къачуна. 1964-йисуз адакай нафт хкуддай мастер, ахла сменадин начальник хъана.

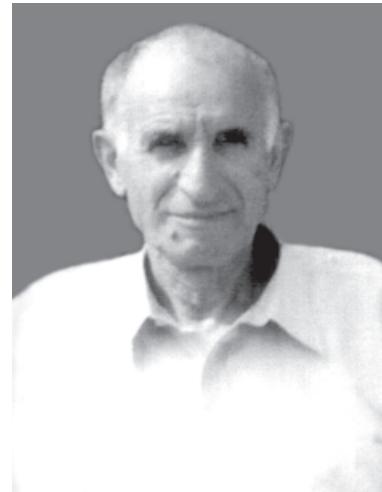
Тажидин Эмировича идара ийзивай нафт хкуддай бригададилай гъамиша разивал ийзивайди тир, ада коммунистический зегъметдин колектив лагъай тъвар ганвай ва хейлин ийсара адакай соцсоревнованин гъалибчи жезвай. Ийсалай-суз бригадади нафтладин мяденрин управленида сифтестьанди яз планда къалурнавай тапшуругъар къилиз акъуднавайдакай хабар гузвой.

1970-йисуз Бакудин 26 комиссардин тварунихъ галай НПУ-дин нефтяники миллиарддик эхиринжи тоннэр нафт хкуддай ихтияр къа заннишн патал соревнование къиле тухун теклифнай ва Бакудин амай мяденра къалахазавайбуруз и акъалжунра иштиракуниз эвер ганай. Соревнованин нетижайрай ихътин ихтияр Тажидин Эмирован рөгъбервиллик квай сад лагъай мядендин 5-бригадади къазанмишна. Тек са йисан вахтунда ада ганвай тапшуругъда къалурнавай къадардал алава яз 3000 тонн нафт хкудна.

Тажидин Эмирован бригададикай гъама республикадин, гъамни центральный газета са шумудра хънейнай. Ада газетрин чинрилай къалахдин цийи къайдайрикай съульбетар авур, вичин тежриба паяй дувшушарни тимил тушир.

Общественный ульмурдани ада активиледи иштиракавай. Ам мядендин профсоюздин комитетдин членвиле, партиядин тешкилатдин секретардин заместителвиле, Баку шегъердин халкъдин депутатрин райсоветдин депутатвиле хъяни.

Вичин ульмурдин 45 йис Тажидин Эмировича нафтладин мяденриз баҳшна. Государстводин ада и хиле чуугур зегъметдиз лайихлу къимет гана. Намуслу зегъметдай ва производства хъайи агалкъунрай

адаз Гъукуматдин гзаф къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Чехи несилдин ксари Советрин Союз чукъун заландиз къабулна, гъикл лагъайта абуру хайи Батандикай зурба ва гужлу улькве авун патал гзаф къуватар ва зегъметар серфна эхир. Гзаф вахтара абуру хайи ерияр тұна, яргъал ийсара къаливай, гъатта республикадив яргъа къалахуниз мажбур жезвай. Анжак са фикирди - гъина аваз хъайитлани, абуру чуугазвай зегъмет зурба улькведин гележег паталди тирдахъ инанниши вили абуруз багърийрай яргъя яшамиш жедай къуватар гузвой. Ятланы, хайи чили вичихъди чуугазвай ва, гзаф ийсар алатайлани, абуру элкъвена ватандиз хквэзтай. Гъа ик, Тажидин Эмировичи 1996-йисуз Дагъустандын къистана ва ада Дербентда къалюгъ күтүн.

Тажидин Эмирович къастунал къеви, вилик эцигнавай макъсаддихъ ялдай, гъиле къур къалах гъамиша къилиз акъуддай къилихин кас я. Алатнавай ийсарикай рахадайла ада вич бахтлу кас тирди къейдзава. Эвелни-эвел адаз бахтлувилин гъиссер вичин пуд веледди ва гзаф къадар хтулри багъишиза. Адан чехи руш Фатимади къецепатан чаларин институт акъалттарнава ва ала вахтунда Азербайжандин Гъукуматдин къивале къалахазава. Къабулнавай руш Периханума ДГУ акъалттарнава ва Дербент шегъердин 2-нумрадин аялрин къивале зегъмет чуугзваза. Хва Мегъамеда лагъайта, хизандин пеше давамарун къетнава. Москвадин энергетический институт акъалттарнавай ам ала вахтунда "Росатом" корпорациядин къурупушчик квай проектный институтдин къилин пешекар я.

22-августдиз Тажидин Эмировичан 90 йис тамам жезва. Яшар са къадарбур хъанватлани, ам, виликдай хъиз, клубан ва зирек я, ада вичин багърийриз, танишриз краарлдини, меслятрапдини къумек гуз чалишишвальда.

Вири багърийри ва мукъва-къилийри гъуремтлу Тажидин Эмировичиз юбилей тебрикава ва адахъ яргъал ульмур, мягъкем сагъламвал, риклек секинвал ва хизанды анжак шадвал хъунин келимаяр лугъузва.

Алай йисан 6 вацран вахтунда республикада промышленностдин производстводин индекс 23,8 процентдин агъуз аватнава, хабар гузва республикадин статистикадин идаради.

Хабарар Агъуз аватна

Гъа са вахтунда, Кеферпатан Кавказдин федеральный округда 2019-йисан январь-июнь варца, санлай къачурла, и делил 99,3 процентдиз барабар хъана.

Промышленный производство зур йисан вахтунда Чечняда, Ингушетияда ва Кабардино-Балкаркяда хаж хъанвайди къейднава.

Лаъдана къанда хъи, Дагъустанда гъялдай производствойрин, дарманар хвиз ишлемишзайшай шейэр акъудунин, машинрин в тадаракрин, ракукаш шейэр гъазурин хилера производстводин индекс виле акъадайвал агъуз аватнава. Гъа са вахтунда мебель, резиндин ва пластмассдин шейэр, электротадаракар, парчадикай гъазурзайва ва хъвадай шейэр акъудунин къадарар хейлин артух хъанва.

Шазандалай гзаф

Алай йисан 7 вацран вахтунда Махачкъаладин аэропортунай фенвай пассажирин къадар, алтатай йисан гъа и вахтуни гекъигайла, 25 процентдин гзаф хъанва ва 858,9 агъзурда агакънава, хабар гузва аэропортунин пресс-къултулгъуди.

Аэропортунай тамамарнавай рейсерин къадар 22 процентдин гзаф ва 6,761 агъзурда барбар хъанва.

Идалай вилик Махачкъаладин аэропортуни, 2018-йисан дережадив гекъигайла, пасса-

жирринг къадар 4,7 процентдин хажакун ва 1,35 миллиондив агакъаруни планламишнавайдакай хабар ганай.

Махачкъаладин аэропортунай Москвадиз гъар юкъул 10-дав агакъна самолетар рекье гъатзава. Иной Санкт-Петербургдиз, Сургутдиз, Дондадай Ростовдиз, Сочидиз, Минералный ятариз, Краснодардиз ва Казандиз рейсер тамамарзава. Международный рекъерай "Уйташ" аэропортунай Къазахстандиз (Актау), Турыкиядиз (Стамбул) ва ОАЭ-диз (Дубай) физва.

24,6 миллиардив агакънава

Алай йисан 1-июлдин делилралди, Дагъустан Республикада вири жууре налогин къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Алай йисан 1-июлдин делилралди, Дагъустан Республикада вири жууре налогин къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Серенжемар къабулзава

Алай йисан 1-июлдин делилралди, Дагъустан Республикада вири жууре налогин къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Алай йисан 1-июлдин делилралди, Дагъустан Республикада вири жууре налогин къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Алай йисан 1-июлдин делилралди, Дагъустан Республикада вири жууре налогин къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Алай йисан 1-июлдин делилралди, Дагъустан Республикада вири жууре налогин къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Алай йисан 1-июлдин делилралди, Дагъустан Республикада вири жууре налогин къадар шабаътар, гъа жергедай яз "Азербайжандин нафтладин миллиард лагъай тондай" "Батандин Чехи даведа Гъалибвилин 60 йис", "Вад ва ирид лагъай пятилеткадин зарбачи", "Зегъметдин ветеран" медалар, гзаф къадар гъуремтдин грамотаяр ганва. Гъар йисуз, Гъалибвилин сувариз адаз улькведин Президент В. Путинан ва Гъукуматдин Къил Д. Медведеван тварцелай тебрикдин чарап, савкъатар хквэза.

Гъелелиг агъада ава

Яшайишдин къвалериз талукъ Domofond.ru порталдин пешекарри улькведин чехи 63 шеъгердин цийиз эцигнавай гзаф мерте拜ринг къиметар 2016-2019-йисара гъикл дегиш хъанатла ахтармишна.

Нетижайри къалурайвал, эхиримжи 3 йисан вахтунда цийиз къвалера авай квартирайринг къиметар 2016-2019-йисара гъикл дегиш хъанатла ахтармишна.

Дагъустандин меркезда гзаф мерте拜ринг дарматра авай цийиз къвалерин къиметар 13,1 процентдин агъуз хъанва - им ахтармишнавай амай шеъгеррив гекъигайла, къиметар виридалайни гзаф агъуз хъанвай чка я.

Алай вахтунда цийиз квартирайринг са квадратный метр, юкъван гъисбадалди, 36,5 агъзур манатдай маса гузва. Гъа са вахтунда 2016-йисан июлдиз адан къимет 42 агъзур манатдиз барабар тир.

Инал къейд ийин, эцигунрин хилен пешекарри Республикада яшайишдин къвалерин къиметар алукъзайвай ийсара къвердавай виниз фидайдай лугъузва. И кар эцигунрин хиле къуватда гъатнавай цийиз къайдайрихъ - эскроу-счетар кардик кутунхъ галаз алакъалу ийзива. Гъелелиг къвалерин къиметар садлагъана хаж хъянвачтлани - 1-июлдади гъиле къунвай проектар цийиз закондик акатзавач эхир. Амма эцигунрин базарда муштерийизиз теклиф жедай цийиз къвалерин къиметар къвердавай тимил, авай къвалерин къиметар лагъайта, виниз жеда.

“Россиядин къизилдин хизан”

Хазран КЬАСУМОВ,
РФ-дин журналистин Союздин член

Алай йис Стап Сулейманан тварунихъ галай район патал къетенди я - майдиз XX асиридин Гомер, Дағыстандин халкъдин шаир Стап Сулейманан 150 йис тамам хун шад гъалара къеңдан. Октябрдиз райондин 90 йисан юбилей кылы тухуниз талукъ мярекатриз алай вахтунда гъазурвилер аквазва. Районда чинпи лишанлу йикъар-юбилей къеңд авур вайизай машгъур касар - муаллимарни алимар, шаирарни писателар... ава.

Рикерни сирер, вафалувални мульбат сад авуна, арада гъурмет-хатур аваз 60 йисуз санал яшамиш хун - бес им шад вакъя, лишанлу рекъем, баркаллу юбилей тушни?! Итимни паб 60 йисуз санал яшамиш хуннин мярекатдиз “Алмасдин меҳъер” дүшүштад лугъузвач. Кулан Стаприн хуярый тир Абдулнатиф Натифовица “Саимат Пашаевна ПИРИСМАИЛОВИ” алай вакъра “Алмасдин меҳъер” къеңдизава. И хизандихъ шадвалдай мад са себеб ава: ам “Хизандин йис” лишандик кваз ци тухай конкурсда “Россиядин къизилдин хизан” номинацияда гъалиб хъана.

...Бахт. Яраб ам квекай ибарат ятла? Асирия инсанар и суалдиз жаваб жағуриз алахънатлани, зи фикирдалди, и суалдиз тайин жаваб къенин юкъузни ава. Садбуруз малдевлет хун бахтлувал яз аквада. Къвед лагъайбуруз - еке къуллугъудал хун. Бахтлувал маса ульчмейрай аквазвай, гъисабазвай инсанарни ава.

Пириスマиловин хизандикай мақъала къидайла, “Бахтлувал квекай ибарат я?” суал за Абдулнатиф Натифовичаз ва Саимат Пашаевнадизни гана.

- Гъах рахайтла, за и суал гъзлемешни авунвачир, - рикъик са тымил гъалаба акатай тегъерда лагъана А.Пириスマилова. - Зи фикирдалди, мягъем сагъламвал, түккүй хизанд хун, жуван рикъалай пешедай къвалахун, хуяре-квала гъурмет къазанмишун - им бахтлувал я. Эгер жувакай ва жуван хизандикай рахаз хъайтла, завай, рикъел гъиль эцигна, лугъуз жеда: чун бахтлу я! Пудкъад 150 йисуз жуван умуръдин юлдашдихъ галас санал гъурметлудаказ яшамиш хун, хайи хуър, район, республика патал са вуч ятлани ийиз алакъун, вад аялдиз умуръ ва чешнелу тербия гун, къе 14 хтулдин ва 11 птулдин чехи дидени-буба хун - мегер им бахтлувал тушни?

- Чаз чи умуръдилай наразивал, шикаят авун гунағ я, - вичин умуръдин юлдашдин гафарин гъахтлувал тестикъар хъувуна Саимат Пашаевнади. - Заз акъл я хыи, чун санал яшамиш жезвай пудкъад 150 йис са легъзе хыз акъатна. На лугъуди, чун нақъ эвлениши хайтлувал. Къе за зун бахтлу дишегъли яз гъисабазва. И йисара чна сада - садан, я чна веледрин, я веледри чи кефи хайди туш. Чи хизанды итим къвалин, хизандин къял я, дишегъли - къвалин къул хузвайди. Чи веледарни гъвеччи-чехиди чидайбуру, михъи рикъ, ширин мез авайбуру яз чехи хъана. Им, гъелбетда, ахлакъдин хъсан тербиядин “бэгъер” я.

Пириスマиловин хизан, иллаки Абдулнатиф Натифович, районда ва адалай яргъарани гафбуруз хъсандиз чида, танишия. Адан субъеттадай малум хайтлувал, хурурун юкъван школа акъалтарай жегъил гада хурурун майишатдин институтдик экечина. Къве йисуз ана къелайдалай гъгъувнис, сагъламвилин тъал себеб яз, Абдулнатиф хайи хурурз хтуниз мажбур хъана. Ада вичин зегъметдин реҳъ райондин прокуратурада секретарвал авунилий башламишна. Армиядин жергейра къуллугъна хтайдалай къулухъ ада яргъал йисара къайдаяр хуьдай органра къвалин. Ростовдин юридический институтти акъалтарна.

диз килигна къвалахдивай къерех хъайи ам, хтана, хайи хуъре вичин хизанди галас яшамиш жезва.

- Бубайрин мисалда лугъузвайвал, къисметдихъ катиз жеда, - субъетт давамарзава Абдулнатиф Натифовича. - Къисмет я жеди, за жуван умуръда республикадин гаф шеърра ва районра къвалахна, командировкайра хъана. Виридалайни заз зи хайди тир Къулан Стаприн хуър, Стап Сулейманан тварунихъ галай район, анрин агъалияр кълан я. Гуярчегилин жигъетдай зи гъвеччи ватандив къведай маса чка заз чидач. Хурурун кимел экъечун, агъалийрихъ галас ихтилатар-субъеттар авун, жуван къвалирхъ галай усадьбада ципицрин төйенгрихъ, ичин, хутун, шефтеприн, анардин, машмашрин къелемирхъ гелкъуын, ана хтулрихъ галас сейр авун - ибурзи къенин йикъан къайгъуяр, машгъулатар я. Ида заз клубанвални гузва.

Абдулнатиф Натифовича разивиледи къеңдазвайвал, ам вичин умуръдал, авур къуллугърал, хизандал рази хунык Саимат Пашаевнадин еке пайни ква. Гиниз къуллугъдин рекъяй ам акъуднатлани, шад ва четин легъзейрани мегърибан дишегъли гъамиша адан патав хъана.

- Хуъре, районда ва адалай къеце тухузай мярекаттра иштиракдайла Абдулнатиф

Шаирдин ГУГҮҮЛЬ КЪАЧУНА

Райсудин НАБИЕВ,
муаллим, зегъметдин ветеран

Стап МИСЛИМАТ (Агъмедпашаева Мислимат) - и твар ван тахъай, ам чин тийдай кас Лезгистанда бажагъат ава. Зун адахъ галас “Мислимат хала” лугъуз рахазва. Масакла лугъун кутугнавач. Ам за жуван дидедай, чехи вахай, чехи насыгъатчидай, тербиячидай къунва эхир. Мислимат Агъмедпашаева фадлай инихъ вичин твар инсанрин арада машгъур хъанвай, умуръдин укъуль-цуру акунвай ва абур халкъдал шиирралди агақъарзай бажарағ авай шаир я. Чна шаирин сирерни адавай чирзава. Ам а сирерин гъавурдана дериндей ава, масадбурни абурун гъавурда тваз, гerek чкадал меслятар къалуризни гъазур я...

Малум тирвал, Стап Мислимата са шумуд ктаб чапдай акъатнава. Лезги шииратдал рикъ алайбуру абур келзава, менфята къаҷузва, къимет гузва. Ам шаирин хизандин диде я - вичин веледрилай алатайла, хтулри, птулрини адан реҳъ давамарзава. Им, шаксуз, шадвалдай кар я...

Тіебиатдихъ вичин къанунар ава, инсан яшул, тақъатсуз жеда. Им тіебии кар я. Мислимат халани яшлүни, кефсузын хъанва. Амма ада дарихвалзава, руғъдай аватнавач, къатлунрай зайиф хъанвач. Ам фадлай тақунвайвилай зун шаирдин патав гъуль-къачуз, лугъудайвал, къил чуғваз, къвализ фена. Шукур хурай Сад Аллагъадиз, адан сагъламвилин къаравулда дүхтурар, свас, хтулар акъвазнава. Эрчи гъиле күмекчи асани къуна, хъуль-хъульrez къаншардиз атай ада чун шаддиз къаршиламишна. Хваш-беш, жузунар-качузунар, ихтилатар авуна. Вичин рикъел атунай, гъуль-къачунай адаз къадар авачир къван шад хъанвай. Эхиримжи вахтара вичи кхъенвай шииррикайни келна ада... Яшул инсан чна яргъалди бизарнач. Шаирдин мукъвара къеңдивай вичин 95 йисан юбилейни төбиккна чна. Чир хайивал, Россиядин Президент В.Путинани адаз хайи югъ-баркаллу юбилей төбиккавай чар реңкье тунвай. Чи мурад Мислимат халадин сагъламвал мягъем ви хизанды хушбаҳтвал мадни хушбаҳтвал хун я.

Хъсан зигъин, къатлунар, дерин чирвилер авай жегъил пешекар къуллугъдин “гурарайни” йигиндаказ хажж хъана. РД-дин МВД-дин кылые авай касар А.Пириスマилован къвалин, чалишмишвилериз лайихъ къимет гана. Адан леке квачир, михъи къуллугъди, коллективда ада вич тухунин тегъерди ам къуллугърал тайнарун карда еке рөле къуѓвана.

Абдулнатиф Натифовича лугъузвайвал, ам вичин къвалин анжак пешекарвиледи, заңкори истемишзавайвал, къилиз акъудиз алахъна. Гъа кар себеб яз, ам Дағыстан Республикан къенепатан краин министерстводин аппаратдизни къвалин хутахна.

Са йисалай, партиядин Дағыстандин обкомдин бюородин къараардалди, А.Пириスマилов Кеферпратан Кавказдин къенепатан краин управленидин транспортный милициядин линейный управленидин начальниките тайна. Къуллугъдин реҳъя кхаж хъуннин галас санал, адан жавабдарвал, хиве авай везифаярни артух жезвай. Абурни къеѓъал лезги хчи узягъдаказ, намуслудаказ къилиз акъудна. Подполковкиндин чинда аваз отставкадиз экъечай А.Пириスマилова са шумуд 150 йисуз шегъердин администрацияда къвалин гъал-

Натифовича вичин “параддин форма” алу-кайла, - ихтилат давамарзава Саимат Пашаевнади, пэнжеқдин хурудал алкъурнавай гаф къадар орденарни медалар акурла, а наградайрикай гъэрмада сад зи умуръдин юлдашдин тамам са дөвир тирди фикирдиз къведа. Абурулай вил аладариз, зак разивилинни да-мадхин гъиссер акатда.

Хайи халкъдин, хизандин адетар давамарзавай рухвайяни рушар хана чехи авунай, тербияламишнай дидедин зегъметдиз къимет гудай ульчме аватла? Умуръдин юлдашди, веледри, хтулрини птулри ийизвай разивални шадвал - им вичиз хизанди ганвай чехи къимет яз гъисабазва Саимат Пашаевнади.

Дағыстандин халкъдин шаир Майрудин Бабаханова вичин са шиирда къизиз:

За анжак са кар талабда:
Яшамиш хун тал-кеал квачиз яргъалди.

Чазни “Алмасдин меҳъер”, гъак “Россиядин къизилдин хизан” номинацияда гъалиб хун мубарак авуналди, Абдулнатиф Натифовича “Саимат Пашаевнади” йисалай къвалин къвалин гъал-

“Йиф жери замI яни, гыч югъ галализ?”

ЕТИМ ЭМИН

ЗУЛУН эхир тир. Зун, тлатилприз хтана, хубре авай.

- Айдун бубадиз, ялахда авай хипер хубрүз хиз, күмек герек жезва, вун пака захъ галаз аниф рази яни? - хабар къуна завай Айдун бубадин хтул, захъ галаз са классда келай чи мирес Ибрагиман руш Зумрията. Школа акъалтарна, ам хубрый масаниз фенвачир.

- Къведа ман, эгер ваз атана кланзватла. Мус, гыкъл фида чун? - жуван нубатда жузуна зани Зумрията. Адан викегъвиликай заз хабар авай. Чи магъледа адап “гада-руш” тъвар алай.

- Вуна диде-бубадал меслят гъвшаш, эгер абуру ихтияр гайтла, пака экунхъ фад хиз реке гъвтада чун, - күфук хъвер кваз жаваб гана ада. И гафари зак хулькуриз са тимил амай. Диде-бубади ихтияр тагуз, зун рушлайни ахуз тир жал...

Бубади разивал гана, зун гъвурда тұна:

- Туфлияр алаң вавай дагълариз физ жеда. За ваз шаламар тұқыурыда. Вач, вазени са сейр хурай, миредизни - күмек...

Экунхъ фад Зумрията чи гъяятдин рак гатана. За ахварзавачир. Тадиз къарагына, айвандал экъечіна. За адап “исята” лагъай ишара авуна. Гъеле нянин киляй гъазурна фуни ниси тунвай чантани тфенг къаучуна, зун күнчедиз экъичіна. Зумрията, зи гыл къуна хъверна, вичиз чун саналди физвай рехъ хуштирадай лагъана.

Мұхвездіз къван чун чөхі стхади вичин машиндавас тухвана. Анлай анихъ физвай дагъдин гүттүр рехъ Зумрията, са шумудра физ-хквездіз, ківачик хъланвайди тир.

Чна нубатдин са күкүш мұттүльгъардайла, вилик квай са къантардилай, чахъай игътият хъана, са еке лекъ зарбдиз цавуз хаж хъана. Чи вил а лекъ къарагъай чкадал, чабалмиш жез, рекьиз чандик квай къуыре акуна.

- Им а лекърен къурбанд я, - гъавурда туна за Зумрията. - Гила ам чиди жеда. На ківачер яхъ, за ам тадиз туківда. Геж хъайтла, ам гиликъда, чун са күнкайни жеда. Зумрията къуырен ківачер къаз гъазур тир. За жуван кар авуна. Са къадар иви фена, къуыр кис хъана.

Зумрият, къуырен ківачер ахъайна, захъ элкъвена: - Са кълс чун геж хънайтла, къуыр лекъре недай. Чи баҳтуни гъана: са азиатни акъалт тавуна, бегъем са гъуырч гътана.

- Вуна дүз лугъузва. Гила чна, ам винеди тухуз, са амал акъудда.

Зун къуд патаз килигна. Чалай са цұд метрдин вине, рагал, чуру хутун тарци гегенш чка күнвай. Адакай са хел атана, за ам къуырен күтүннавай къуд ківачин арадай тұз туна, лашунин къве къил къеда къуна, винелди рехъ давамарна. Амма чна авур амалдикай лугъудай хътин регъятыл жезвачир. Вучиз лагъайтла гвай парцин күлиел и къуырен жендеки алава хъхайала, дагъдин тик рекъял винелди физ четин жезвай.

Булахдал гъалтайла, чна ял ягъун къетлина. Ширшивривди авахъна физвай гъамга яд акура, юргұн хъланвай Зумрията вичивай-вич хубз хъхъанач. Ада къанихиз цел гъужумна.

- Акъваз, тади къачумир, - гъарайна за. - Са тимил ял акъадара. Ахпа, са герендили хъухъ.

- Вучиз? - тажубвал къалурна Зумрията.

- Вучиз лагъайтла галатна, иви къизмиш хъланвайла булахдин къайи мурк хътин яд хъхайила, инсан стілжем хъун мумкин я. Заз и кардикай бубадивай ван хъайиди я. Ихътин дұшшұшра инсанар, яд алуқына, къейи дұшшұшарни хъайидакай лагъанай. Гыкъл хъайила, са герен акъваз, сабур хъухъ...

Ятар хъвана, са шумуд шупл чинизни яна, чун алай чкадилай юзана. Яваш-явшадиз физвай гүттүр ківачин рекъи чун, акуна-такуна, Айдун бубадин хиперин сердендиз мукъва авуна. Инлай агъада авай Къинерин хуыр, Самур ваңун дере капан юкъвал алай хъиз ақвазвай.

- Ингье чи бубадин суван къвалер, - Зумрията, тұб тұқыурына, дагъардин күлел къа-

буладлай дарамат къалурна. Ам чулав тіхев хиз ақвазвай. Мукъув агатдайдағав ам рикъиз хүш жезвай. Аның экъечілай Зулейхан бадедиз, чун акурла, тежедай къван шад хъана: - Чан балаяр, күн гынай, ингар гынай? - ада сифте Зумрията, ахпа зун къужахламишна. - Рекъе-хуыле галатнани, гыкъл хъана? Къала садра ківализ ша, ял акъадара, - ада чаз ацуқъдай чкаяр къалурна. Суфра экъяна, чи вилик фу, къаймах, дуддъвер, гичиндавай цуру нек гъана эцигна. Ахпа захъ элкъвена, хабар къуна:

- Гын, гыкъл ақвазва ваз, миредин хва, и чи суван ерияр, дагълар-дереяр?

- Хъсан, лап хъсан, - жаваб гана за. - Ярғыл чкаяр ятлани, күн авайвилляй, заз и члафар мукъва ва багъя жезва...

Чаз каш-мекъ авуна, Зулейхан баде нянин хүрек гъазурин къайгъудик ақатна. Сифте яз ақвазвай и ерияр тұкыуыр хъланвай тегъер ажайиби тир. Санлай квачурла, чубанрин гъвечи къве ківалини абур сад-садак күкүрзивай гъяятди квакъан къядик

Омар ГЪУСЕЙНОВ

Зулуматдин йиф

(ЧУБАНРИН ҮМУРДАЙ)

чипиз мягъкем чка күнвай. Хиперин ятак са 60 метр къван ярғывал ван гъакъван гъяркүйвал алай майдандикай ибарат тир. Ам кілінхайни ерчін патарихъай, къакъан дағъардин күлел алайвилляй, къванерин са ақкын къакъанвал авачир, амма мягъкем қләвнавай. Ківалерин виликайни ятак тіваларикай храй жуғынди күнвай. Мукъудивди тұкыуырнавай и дарамат гъвечи къеле хиз ақвазнавай. Ада вичин иесияр дурумлу, майиштадал рикъл алай ксар тирдан шағындвалзавай...

Къуд патаз килигиз фикирrik квай зун, Айдун бубади вичин гъилевай чумахъ къван-цел элгъайла, уях хъана.

- Ассаламу-алейкум, миредин хва! - хүшдиз захъ элкъвена, ада зун вичин еке ва гүхпү каташривди къужахламишна. - Ваз хвашкалди. Рекьиз янани, галатнани, гыкъл я? Гыкъл ақвазва ваз и чи гатун ерияр? - суалар гуз экчіна ам. Салам къуна, за жаваб гана: - Пара хъсан. И күнне арадал гъанвай дараматри күн, чи миредес, зегъметкеш, ківалин-къан къвалахар рикъл гваз ийдай, халисан иесияр тирди лугъузва. Зун и кардал парашад я. Квезд аферин! - жуван гъиссер ачуна са Айдун бубадиз.

- Я кайвани, - элкъвена Айдун буба вичин къаридихъ, - мұтъманриз тұын-хъун ганвайди яни, гыкъл я?

- Я, чан къужа, абуру са тимил хътин сиве-къилеме чипиз янава. Гила за хүрек гъазурзава. Ваз чи мұтъманри гъанвай къүр акунан? Ам тадиз алажна къанда. Тахъайтла, ваз чин тийиз туш хъи, вахт фейила, чуру хъун мумкин я, - хабар гана ада Айдун бубадиз.

- Я кайвани, - элкъвена Айдун буба вичин къаридихъ, - мұтъманриз тұын-хъун ганвайди яни, гыкъл я?

- Я, чан къужа, абуру са тимил хътин сиве-къилеме чипиз янава. Гила за хүрек гъазурзава. Ваз чи мұтъманри гъанвай къүр акунан? Ам тадиз алажна къанда. Тахъайтла, ваз чин тийиз туш хъи, вахт фейила, чуру хъун мумкин я, - хабар гана ада Айдун бубадиз.

Ағвалатдин ери-бине чир хъайи Айдун бубади са күрүр вахтунда къуырен хам хтүнна, адап къенер-къеңер Алабаша ем незвай къапуниз вегъена. Къалахдик квай арада ада завай, Зумрията чин виши хизарин гыл-агъвал гыкъл ятла хабарар къазвай. Къуырекай, якүкай ихтилат кватайла, Айдун бубади и дагълара якун маса гъуырчери: суван яцар, къунар, ваклар, свалар, къветер, тамун верчөр - авайдакай сұйбытена. - Къе чаз абурун гүльбүнниси фидай вахтар авач. Къедей иисуз, са тимил виликамаз атайтла, а къалахарни чавай ийиз жеда...

Тұын-хъун авуна, кефияр күк хъланвай чаз, Айдун бубади кфил гылы квачурла, авайдалайни артух хүш хъана. - Къала садра а “Хеб царапай” макъам яғыа кван, - талабна адавай Зулейхан бадеди. Айдун бубадиз кайванидин талабун иер акуна. Макъам ада ақынан рикъл гваз, тірамдиз язывай хъи, адас яб гүзвай чун мұхыз гейран хъланвай. Чалайни газа макъамдикай Айдун бубади вичи лезет хұдзавай. - Зи буба, - экчіна ихтилатдик и арада и ятахдал тхай Ибрагым халу, - неинки тежрибалу чубан я, ам гыл вижевай музыкантни я. Ада кфилдилай гъей-

- А хейратар чав агадъач, - секинарза-ва чун Айдун бубади. - Хаталу къалах вуч я лагъайла, лап яргъалайни абурун ял галукъайла, хипер, иллаки цегъерь, киче хъана, күннә, гъяятдин цларилайни хадариз, катда. Чебни садни-къвед вай гъа. Мад квезд чида хы гъайванрин хесет: сад фейи патахъ вири къудгада. Гыл хъайила, зунни Ибрагым, гъяятдин къене хипер секинарзиз алахъда, күннә, жегъипри, къалурна ада зунни Али, - мукъвал-мукъвал а хейратин терефдихъ тфенгар ягъа. Дишегълийнини, къажғанрин къанер гатаз, абурун кичерар гана къанда. - Зулейхан, - зверна Айдун бубади вичин кайванидин, - тади гъалда жувани Зумрията къалиндиз цайни хъия. Цун чхаяр гадарна къанда а иеси къейибүр къев-дай патахъ. Аллагъдик умуд кваз, чна абурун алууда чалай...

Йиф гыч виле тұб эцягъайтла, таквадайвал мичиди хъланвай. Кульпүз-кульпүз чиг къваз экчіна. Зав, Зумрията в Алидив Зулейхан бадеди литер вугана, амайбуру фуфайкайраял алуқына, къилерал ақъаднавай чувалар вегъена. Гъар сад чун Айдун бубади тапшурмашнавай чайрал ақвазназ. Жана-вуррин къув къати жердабай гъяятдин къеневи хипер, күннә, теспача хъана. Айдун бубадин Ибрагым халуди чумахъралди къванцин цлар гатаз, хышит-пиш ийиз, гъайванар секинарзай. Гъа са вахтунда зани Алиди тфенгар ягъиз, Зумрията Зулейхан-ди легендрин къанер гатаз, цай квай чхаяр, къилелай элкъуырз, вири къуватдалди жана-вурар авай мичи дередиз гадарзай. Бал-къандин, къирғыр ийиз къалабулук ақатнавай. Лам, акси яз, шеввайди хыз, хункі ягъиз, хак ягъайди хыз, гъа алай чкадал ақвазназ. Алашаш, элзулынни кважына, тум илисна, анці ягъиз, чи къвачера гъаҳызай. Мұхыз зегъле ракъурдай гъал арадал атанвай.

Чи гъарай-эвердин ванцелди яни, тахъайтла чаз малум тушир маса себебар авайни, гыкъл ятлани са геренда жанавуррин вансес амуқынч. Хипер-малар кис хъана. Абурук, виликдай хыз, къал кумукъынч.

- А терг хъайи мельунар амалдарап я. Абурук чал вил алаң, инлай күлүхъ вуч же-датла, лугъуз, ақваздай фендигарар я. Бушвална виже къеда, гъавурда твазза чун Айдун бубади.

Са геренда кис хъайи гъайванрик мад къалабулук ақатнавай.

- Мад хейратар чи мукъув агатзай хытнди я, килигъл гыкъл гъайванри и къалах гыс-сазватла, - ифей сесиналди гъавурда тұна чун Айдун бубади. Зани Алиди мад жанавурар къевзай терефдихъ тфенгар яна, легендин къанер гатаз, дишегълийи кърасдин цун чхаяр, күзвай гилигар қавариз гадарна. Тежедай къван хъель ақатнавай Ибрагым халудивай вичи хүз хъхъанач: - Ша, мукъув ша, вагъшияр! За кү келлеяр гъа и чумахъдади хада, - вичин чумахъ цавуз хажна ада. Гъа и арада къве цегъре жуғундилай хадарна. Дағъардиз аватай абурун гел кважына.

- Күн хейратиди фий, кисна ацуқынайтла жезвачирин квевай? - цегъерьи хадарай дағъардихъ элкъвена, ту туына къагъар ақлан-вай сесиналди вичин наразивал къалурна Айдун бубади.

- Де мад хъайиди хъана, - чаз теселли гүн яз, лагъана ада, - гила вагъшиири дағъар галай патахъ гъерекатда. Чавай са тимил вахтунда ял ақъадариз жеда...

Садан къилизни и легъзейра, гила къурхулувал алатнава, чавай секиндиз ацуқынайтла жеда, лугъудай фикир къевзачир. Къежена, галатна, аман атланвай инсанрик квай къала-булухвал са күсні ағыз аватнавачир. Чи нервияр элекъарун, чун авай гужакай худна, руғыр хажжун мурад яз, Айдун буба чахъ элкъвена:

- Инлай күлүхъ мад а вагъшиири гъу-жумар тахъун лазим я. А кафирап чин мур-радив агадъана. Вучда къван, къве цегъерьеди чал атун мумкин тир маса балаяр алатайтла, зун рази я. Къуй абурукай чи къилерилай

Дин Мина дередикай

Альбом МАГЬМУДОВ

Зуль-Хиджа вацран 9 лагъай Арафа тъвар алай юз ақьатайдалай күлху бъаждал фенвайбур Мина дередиз реке гъатава. Ина абру къве адедтал амалзава: къванер гадарун ва къурбанд тукун. Гъар ийсуз и дередиз миллионралди мусурманар къвезва.

"Мина" гаф гыкъ алар атана? Садбуру къейд-зивайвал, "Мина" гафуны инсанар къват жевайв чка лишанламишава. Абу Аббаса агақъарнавай малуматдай якын жевайвал, Адам пайтъамбарди, идереда авайла, Жабраил малақидин "Ваз виридалайни гаф вуч къанзава?" сүалдиз "Женнет къанзава" лагъана жаваб хганан. Гъанлай и дередал "Мина" тъвар ақьалтна. Бязибуру дередин тъвар араб чала авай "манна" глаголдих галаз алакъалу ийизва. Къурбанддин тъйланвар тукъаваз въчавуз ина гаф ивияр экъичава. "Манна" "экъичун" лагъай чал я.

Дередин мулкунал, санлай къачурла, 7,8 кв. километр ала. Ина рагар, дагъаарни ава. Чебни кефердихъай къибледихъай экъя хъанва. Сафих дагъдин этегрив аль-Хайф тъвар алай мискин гва. Адан къаншардал Къабил дагъ ала, ам, вичин нубатда, Субир Гайна тъвар алай дагъдин са пай я. Ам ина виридалайни къакъан кукуш яз гысабзава. И дагъдилай альбз Байа тъвар ганвай мискин ава.

"Лезги газетда" диндин пак къхинаяр жевза. Гъавиляй ам чиркин чайрал гадарун къадагъяя.

Мина дереда саки 100 агъзурдалай пара ала-чхурикай ибарат шеъверни ава. Ана 3 миллиондив агакъана инсанар гъакъзава.

Къейд ийин хъи, ина мад дуньядин винел виридалайни Чехи къасабхана кардик ква. Гъайванар тукун, я гъялун патал и къасабханада вири къулайвипер тешкилнава. Асул гъисабдай, ина күллүк карч алай тъйланвар ва девеяр тукъаваза. Гъаждал алайбур тъйлан и къасабханада къурбанд ийиз алахъзава. Гъар ийсуз къурбандрин миллион тоннрив агақъавай як мергъяматлувилин серенжемрин сергъятра аваз Саудиядай кесибар ва игътияж авайбур патал жуъреба-жуъре ульквейриз тухузва. Лагъана къанда, дуньядин винел ихтигин дережадин мергъяматлувилин серенжем мад санни тешкилзава.

Чи ватанэгълияр - гъар сана

Ниятар къилиз акъатрай

Инсанриз, иллаки жегъилприз, гъар гыльтин пешедин иеси хъайтлани, сифтени-сифте а реекъяй чирвилер ва мукуф артухардай, кардин гъавурда аваз вини дережадиз экъечидай гъевес, ният хъун чарасуз я.

Алай вахтунда Новороссийск шегъерда къалахзавай жегъил пешекар Альбом МАГЬМУДОВ

Альбом Магъмудович Бутаев 1996-йисан 9-февралдиз Курдагъ райондин Ашарин хъуре дидедиз хъана. 11 иис тамам хъайила Дербентдин къуч хъана ва 2012-йисуз ада шеъерда мектеб күтятъяна. Гъа ийсуз ам реке-рин гъерекатра хатасувзувал тешкилунин инженервилин пешедай ДГТУ-дин улакърин факультетдик экъечна.

Буз акъалтларайдалай күлху Новороссийск шеъердиз фена ва Кубандин гъукуматдин технический университетдин магистратурдин нафтадин газдин факультетдик зочнидаказ экъечна. 2019-йисуз нафтадин ва газдин хилля магистрвилин дөрежа къачуна. Гъа са вахтунда, 2016-йисалай эгечна, "Транснефть" тъвар алай машъур ком-

панияда технологиядин тадара-кар ремонтунин ва абуруз къуллугъунин рекъяй слесарь яз къалахиз хъана. Са ийсуз и къуллугъдал сифте текриба къватлай жегъил пешекардин алакъунар акур руководстводи адакай линейный трубоводчик авуна. 2018-йисал къван Альбома "Транснефть" тешкилатда агалкъунралди зегьимт чуугуна.

Къвед лагъай дипломдай ам къураматда ва гъулье нафтни газ арадал акъатунин края идара авунин рекъяй инженер я. Диплом вахчурдалай күлху ада чирвилер гудай хуси центрада технологиядин хилля хатасувзувлин пешекарвални къачуна. Къалахни давамариз, центрада пешекарвилин дережани хажана.

Жегъил пешекар гъар ийсуз хайи хуъруз хъзвезва, бағърийрал къиль чуѓвазва.

"Са гъихътин ятлани метлебдив, вилик эцигнавай мақсаддив агақъун патал жегъил несилри къелуниз, чирвилер къачуниз майилвалун чарасуз я. Чирвилер авай, къили къалахзавай ксариз гъамиша къимет ва кесер жеда. Къисметдикай виликамаз хабар жедач, гъавиляй ада жув гъиниз акъудатлани, хайи ерияри багърияр рикләй ракъур тавун вожибу я", - лугъузва жегъил пешекарди.

Къуй ам къуллугъдин гурарай вини дережайриз хаж хъурай!

Квездидан? Балугъ-стайл

Цин лап деринра яшамиш жевай ажайиб тъйланрикай сад балугъ-стайл я. Ам цин къане, тахминан 600-1200 метрдин деринра, Австралиядинни Тасманиядин къерехра авай ятара яшамиш жевза. Эхиримжи вахтара балугъчийри и ажайиб балугъар цин винел ақъудазавайвилай абур терг жедай къван чадал атана. Балугъчийри гъуълун деринрай пахлаханар ва маса затлар къадайла чилингиз балугъар-стайларни къвезва.

Балугъ-стайл сифте яз 1926-йисуз Тасманиядин балугъчийри къуна, амма са къадарда ахтармишунин къалахар анжак XX асирдин къвед лагъай паюна къиле тухвана. Адан яргывал вини къиль 30 сантиметрдик ибарат жеда, заланвал - 10-12 килограммдикай.

Це явашдиз сирнавдай балугъ ятлани, сив ахъайна, са чадал ақъвазна, ада патавай сирнавна фидай гъвеччи гъйланвар вилив хъуз ва абур нез жеда. Азиядин ульквейрин ажайири и жуъредин балугъдин як недай лезетлу затл хъз ишлемишава, европавийри лагъайтла, акси яз, и балугъдин як нез тежедайди яз гысабзава.

Дуньядада Бейтерефвал теклифна

Украинадин Верховный Рададин виликан депутат, 2016-йисуз ульквейдай экъечай А.Онищенко и В.Зеленский из Россияндини США-дин арада бейтерефвал хъунин теклиф гана. "Lenta.ru" чешмеди хабар гузайвал, идан гъакъиндай виликан депутатди "112 Украина" телеканалда малумарна.

Адан фикирдалди, Россияндини США-дикъ галаз гъа са вахтунда алакъаяр хъсанаруни Украина из Россияндини ульквела экономика вилик тухуз күмек гуда. "Ада садахъ галазни женг чуѓун лазим туш, ада Россияндин сиясат Рагъакъидай патас ва я Рагъакъидай патанди Россияндин акси хъунин тереф хъунин лазимвални ава, ада "Зун Украина" патал я ва ульквела гъалар хъсан хъун патал за вири крат къилиз акъуда" - лозунг къилинди яз гысабна къланда", - къейдна ада.

Онищенко 2016-йисуз путувиял я 100 миллион евродин къадарда улькведин хазина чуњуњунай тахсир кутунай. Адалай күлху бъждад ийин сергъятратай экъечай. 2019-йисан июлдиз ада ватандиз хъвз къланзайдакай ва виликан президент П.Порошенко "чуњуњунай" пул хуники малумарнай. Ада къейд авурвал, гъукумдин къиле акъвазий вад ийисан вахтунда Порошенко ва адан къваларив гвайбури вад миллиард доллар чуњуњунай.

Шайлапандин цаяри...

Мукъвара Испаниядин меркезда цайлапанди ягъуниди цай къунин душишунай арадал атана ва адан нетижада 40 автоприцеп (чархараллай къвалер) кана. Идакай "Новости" РИА-ди хабар гузва.

Чархараллай къвалер Испаниядин Каталонияда акъвазарнавай. Чуру агъвалият Жирона вилаетда къиле фена, садлагъана арадал атай цай агъзурни вад виш метрдин мензилдиз къван чканда.

Туризмдиз - зиян

Гуржистандин премьер-министр Мамука Бахтадзе Россияндин къевзевий сиягъатчирин къадар тымил хъникиди улькведин туризмдин хилез хъайи зияндар малумарна. Идакай "ТАСС" чешмеди хабар гузва.

"Чна къачур камари хабар гузва хъи, гъар гыкъ хайтлани, туризмдин хиле идалай вилик гъихътин гъалар авайтла, гъабур чна арадал хъиди. Июлдин вацран делилралди, улькведин туризмдин хилез 60 миллион доллардин зарап хъана, гъа са вахтунда июндик вацран Аджария регионда, алатай ийисан и девирдив гекъигайла, ци туризм 40 процентдин вилик фенва", - къейдна Бахтадзе.

Гуржистандин меркезда Россияндин акси санкцияр 20-июндиз ишлемишиз башламишнай. Абур кардиг кутунин себебни Россияндин делегатри православидин межпарламентский ассамблеядин сессияда иштирекун хъана. Идалайни гъейри, къилин наразивилер адахъ галаз алакъалу я хъи, тешкилатдин председатель, Госдумадин депутат Сергей Гаврилов Гуржистандин парламентдин спикердин чадал ацуяна. Гаврилова вичи ихтилатзувайвал, а чадал ам, серенжемдин протоколдад асаслу яз, къабулзувай терефди ацуяна.

Арадал атай вакъияр себеб яз В.Путина 8-иодилай Россияндин авиациядин тешкилати Гуржистандихъ галаз авай алакъаяр атунин пъакъиндай къарар ақъудна. Гуржистандин статистикадин делилралди, алатай ийисуз ана хъайи гъар вад лагъай турист (21 процент) Россияндин тир.

Тешкиллувилин центр

Сириядин хатасуз зонада санал къиле тухдай гъерекатрин рекъяй тешкиллувилин центр кардик кутун патал Америкадин ругуд военный Түркядин Шанлыурфа вилаетдиз фена. Идакай "Haberturk" телеканалди малумарнава.

Тешкиллувилин махсус центр арадал гъунис талукъ къалахдив гъуннава. Малум хъайивал, центр мукъвара, Америкадин аскеррин къадар артух хъайила, кардик акатда. Сириядин кеферпата буфердин зона арадал гъунни Центрадин везифайрикай сад жеда.

8-августдиз США-ди Сирияди курдиз акси гъерекатар тухузвай зонадай экъечайдакай малумарнай. Къейд ийин, Сирияди 2011-йисалай президент Асадан ва бунтчирин арада ақъунар, аксилипер давам жевза. Къалмакъал гражданрин гегъенш дяведиз элкъвена, гъа девирда террористрин тешкилатарни, гъа жергедай яз ИГ-ни (ам Россияндин къадагъа авунва) жанлу хъана. США-ди ва Европадин бязи ульквейри оппозициядин тереф хъзвава, Россиянди лагъайтла, Асадан гъуматдиз къумек гузва.

Гадарнавай посылкайр

Волгограддин областдин Новенький поселокдин агъалийриз "Россияндин Почтади" гадарнавай AliExpress-дин вишерлди посылкайр авай фур жавъана. Идакай "Lenta.ru" чешмеди хабар гузва.

"Къарникузар къватлун патал чун тамуз фена, ана лагъайтла, почтадин вишерлди пакетар гадарнавай фурал душушу хъана. Саки вири AliExpress-дин посылкайр тир. Къиметлу затлар ақъуднавай, амай ужуз къульб-шульбъяр фурал гадарнавай", - малумарна чадин агъалиди "ВКонтакте" соцсетда.

И агъвалиатдихъ галаз алакъалу яз бязибуру вирида санал шикайтдин чар ракъурун, Роспотребнадзор хабардар авун теклифна.

"Россияндин Почтади" официальный векилди къейднавайвал, арадал атанвай кардиз талукъ яз къуллугъдин рекъяй ахтармишунин серенжем къиле фида. "Почтадин къуллугъчийрин тахсир тайнарайла, УК-дал асаслу яз, абур жавабдарвилиз чуѓвада", - лагъана тешкилатдин векилди.

Идалай вилик, августдиз, Одинцовский райондин зирзибил вегъедай чадал лазим ксарал ахгъакъ тавур цүлдралди чарар ва гъвеччи посылкайр гадарнавайди дуздал ақъатнай. Къуллугъдин рекъяй тахсир-карвиллиз рехъ гайди къалахдивай азад ийидайвал я.

Чин гъазурайди - Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

понедельник, 19 августа**РГВК**

06.50 «Заряжайся!» 6+
 07.00 Время новостей Дагестана. Итоги
 08.10 «Заряжайся!» 6+
 08.20 «Здравствуй, мир!»
 08.55 «Заряжайся!» 6+
 09.05 Д/с «Мастер путешествий»
 09.35 X/ф «Сельская учительница» 0+
 11.30 «Служба Родине»
 11.55 «Годекан» 6+
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.50 Спектакль Лезгинского музыкально-драматического театра им. С. Стальского «Гомер из Дагестана» (на лезгинском языке)
 14.05 «Арт-клуб» 0+
 14.30 Время новостей Дагестана
 14.50 X/ф «Гроза» 0+
 16.30 Время новостей Дагестана

ПЕРВЫЙ

16.50 X/ф «Иван Бровкин на целине» 6+
 18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
 19.30 Время новостей Дагестана
 12.00 Новости.
 12.15 «Время покажет».
 15.00 Новости.
 15.15 «Давай поженимся!»
 16.00 «Мужское/Женское».
 21.25 «Учимся побеждать»
 21.45 «Человек и вера»
 22.30 Время новостей Дагестана
 23.00 Время новостей Дагестана
 23.20 «Глобальная сеть»
 23.55 Д/ф «Редкие этносы Дагестана. На семи хуторах»
 00.30 Время новостей Дагестана
 01.00 Передача на табасаранском языке «Мил»
 01.35 Т/с «Репортеры»
 02.30 «Учимся побеждать».

РОССИЯ 1

05.00 «Доброе утро». 11:25, 14.25, 17.00, 20.45
Местное время. Вести-Дагестан
 17.25 **Возвращение 10-я серия**
 18.15 «Акценты».
 05.00 «Утро России». 10.00 «Утро». Самое лучшее.
 09.00 «Вести». 10.20 Телесериал «Лесник».
 09.25 «Утро России». 13.00 «Сегодня».
 10.00 «О самом главном». 13.20 «Чрезвычайное проишествие. Обзор».
 11.00 «Вести». 14.00 Телесериал «Балабол».
 11.25 «Местное время». 16.00 «Сегодня».
 11.45 «Судьба человека». 16.30 Телесериал «Балабол».
 12.50 «60 минут». 19.00 «Сегодня».
 14.00 «Вести». 19.40 Телесериал «Шеф. Игра на повышение».
 14.25 «Местное время». 21.00 Т/с «Осколки».
 14.45 «Кто против?». 00.25 Т/с «Доктор Рихтер».
 15.00 «На самом деле». 02.40 Т/с «Поиски улик».
 15.15 «Давай поженимся!» 04.10 Т/с «Семейный детектив».
 16.00 «Мужское/Женское».
 17.00 «Время покажет». 01.10 «Время покажет».
 18.00 Вечерние новости.
 19.30 Время новостей Дагестана
 20.00 Время новостей Дагестана
 20.20 «Подробности»
 20.45 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни»
 21.50 «Память поколений» Курмагомед Зиявутдинов
 22.30 Время новостей Дагестана
 23.00 Время новостей Дагестана
 23.20 «Угол зрения»
 23.50 Д/ф «Редкие этносы Дагестана. Несгибаемые тукинцы» Т. Еремеевым.
 00.30 Время новостей Дагестана
 01.00 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»

НТВ

05.15 Телесериал «Кодекс чести».
 06.00 «Утро. Самое лучшее».
 08.05 Телесериал «Мухтар. Новый след».
 05.00 «Утро России». 10.00 «Сегодня».
 09.00 «Вести». 10.20 Телесериал «Лесник».
 09.25 «Утро России». 13.00 «Сегодня».
 10.00 «О самом главном». 13.20 «Чрезвычайное проишествие. Обзор».
 11.00 «Вести». 14.00 Телесериал «Балабол».
 11.25 «Местное время». 16.00 «Сегодня».
 11.45 «Судьба человека». 16.30 Телесериал «Балабол».
 12.50 «60 минут». 19.00 «Сегодня».
 14.00 «Вести». 19.40 Телесериал «Шеф. Игра на повышение».
 14.25 «Местное время». 21.00 Т/с «Осколки».
 14.45 «Кто против?». 00.25 Т/с «Доктор Рихтер».
 15.00 «На самом деле». 02.40 Т/с «Поиски улик».
 15.15 «Давай поженимся!» 04.10 Т/с «Семейный детектив».
 16.00 «Мужское/Женское».

ДОМАШНИЙ

06.30 «Удачная покупка».
 06.40 «Почему он меня бросил?» (16+).
 07.40 «По делам несовершеннолетних». (16+).
 08.40 «Давай разведемся!»
 09.40 «Тест на отцовство».
 10.40 Д/ф «Реальная мистика» (16+).
 12.40 Д/ф «Понять. Простить» (16+).
 15.00 Мелодрама «Соловьево решение» (16+).
 17.50 «События».
 18.10 Детектив «Тень стрекозы», 1 и 2 с.
 20.05 Детектив «Вскрытие покажет».
 22.00 «События».
 22.35 «Суд над победой».
 23.40 «Петровка, 38».
 00.00 «События. 25-й час».
 00.35 «Хроники московского быта. Власть и воры».
 01.30 Детектив «Вскрытие покажет».
 06.20 «6 кадров» (16+).

ТВ-ЦЕНТР

06.00 «Настроение».
 08.00 X/ф «Неувивимые мстители».
 09.45 X/ф «Новые приключения неувивимых».
 11.30 «События».
 11.50 X/ф «Корона Российской империи, или Снова неувивимые».
 14.30 «События».
 14.50 «Город новостей».
 15.05 Т/с «Отец Браун».
 17.00 «Естественный отбор».
 17.50 «События».
 18.10 Детектив «Тень стрекозы», 1 и 2 с.
 20.05 Детектив «Вскрытие покажет».
 22.00 «События».
 22.35 «Суд над победой».
 23.40 «Петровка, 38».
 00.00 «События. 25-й час».
 00.35 «Хроники московского быта. Ушла жена».
 01.30 Детектив «Вскрытие покажет».
 06.20 «Петровка, 38».

ЗВЕЗДА

06.00 Д/ф «Карибский кризис. Тайный связной».
 06.50 X/ф «Французский попутчик».
 08.00 Новости дня.
 08.20 X/ф «Французский попутчик».
 09.00 Д/ф «Война в Корее», 1-4 с.
 10.00 Военные новости.
 10.05 Д/ф «Война в Корее», 1-4 с.
 13.00 Новости дня.
 13.15 Д/ф «Война в Корее», 1-4 с.
 14.00 Военные новости.
 14.05 X/ф «Прячися».
 15.50 Д/ф «Титаник».
 18.00 Новости дня.
 18.35 Д/с «Равновесие страха. Война, которая осталась холодной».
 19.15 Д/с «Загадки века».
 20.05 Д/с «Загадки века»
 21.00 Д/с «Загадки века»
 22.00 Д/с «Загадки века»
 22.50 Д/с «Загадки века»

вторник, 20 августа**РГВК**

06.50 «Заряжайся!»
 07.00 Время новостей Дагестана
 07.20 Передача на табасаранском языке «Мил»
 08.00 «Заряжайся!» 6+
 08.10 Мультфильмы 0+
 08.30 Время новостей Дагестана
 08.50 «Заряжайся!» 6+
 08.55 Д/с «Мастер путешествий»
 09.25 X/ф «Летучая мышь» 0+
 11.50 «PRO-Med»
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.50 «Дагестан туристический» 6+
 13.15 «Человек и вера»
 13.55 Д/с «Органическое земледелие»
 14.30 Время новостей Дагестана
 14.50 X/ф «У самого синего моря»

ПЕРВЫЙ

16.30 Время новостей Дагестана
 16.55 X/ф «Девушка с характером» 0+
 18.45 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 19.30 Время новостей Дагестана
 20.00 Время новостей Дагестана
 20.20 «Подробности»
 20.45 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни»
 21.50 «Память поколений» Курмагомед Зиявутдинов
 22.30 Время новостей Дагестана
 23.00 Время новостей Дагестана
 23.20 «Угол зрения»
 23.50 Д/ф «Редкие этносы Дагестана. Несгибаемые тукинцы» Т. Еремеевым.
 00.30 Время новостей Дагестана
 01.00 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»

РОССИЯ 1

11:25, 14.25, 17.00, 20.45
Вести-Дагестан
 09.00 «Магадуре» на агульском языке
 17.25 Светофор. Кизляр
 17.45 М.Ибрагимов. «Песня о театре»
 05.00 «Утро России». 10.00 «Сегодня».
 09.00 «Вести». 10.20 Телесериал «Лесник».
 09.25 «Утро России». 13.00 «Сегодня».
 10.00 «О самом главном». 13.20 «Чрезвычайное проишествие. Обзор».
 11.00 «Вести». 14.00 Телесериал «Балабол».
 11.25 «Местное время». 16.00 «Сегодня».
 11.45 «Судьба человека». 16.30 Телесериал «Балабол».
 12.50 «60 минут». 19.00 «Сегодня».
 14.00 «Вести». 19.40 Телесериал «Шеф. Игра на повышение».
 14.25 «Местное время». 21.00 Т/с «Осколки».
 14.45 «Кто против?». 00.25 Т/с «Доктор Рихтер».
 15.00 «На самом деле». 02.40 Т/с «Поиски улик».
 15.15 «Давай поженимся!» 04.10 Т/с «Семейный детектив».
 16.00 «Мужское/Женское».

НТВ

05.15 Телесериал «Кодекс чести».
 06.00 «Утро. Самое лучшее».
 08.05 Телесериал «Мухтар. Новый след».
 05.00 «Утро России». 10.00 «Сегодня».
 09.00 «Вести». 10.20 Телесериал «Лесник».
 09.25 «Утро России». 13.00 «Сегодня».
 10.00 «О самом главном». 13.20 «Чрезвычайное проишествие. Обзор».
 11.00 «Вести». 14.00 Телесериал «Балабол».
 11.25 «Местное время». 16.00 «Сегодня».
 11.45 «Судьба человека». 16.30 Телесериал «Балабол».
 12.50 «60 минут». 19.00 «Сегодня».
 14.00 «Вести». 19.40 Телесериал «Шеф. Игра на повышение».
 14.25 «Местное время». 21.00 Т/с «Осколки».
 14.45 «Кто против?». 00.25 Т/с «Доктор Рихтер».
 15.00 «На самом деле». 02.40 Т/с «Поиски улик».
 15.15 «Давай поженимся!» 04.10 Т/с «Семейный детектив».
 16.00 «Мужское/Женское».

ДОМАШНИЙ

06.30 «Удачная покупка».
 06.40 «6 кадров» (16+).
 07.15 «Почему он меня бросил?» (16+).
 08.15 «По делам несовершеннолетних». (16+).
 09.15 «Давай разведемся!»
 10.20 «Тест на отцовство».
 11.20 Д/ф «Реальная мистика» (16+).
 11.50 Т/с «Она написала убийство».
 13.15 Д/ф «Понять. Простить» (16+).
 15.35 Мелодрама «В погоне за счастьем» (16+).
 19.00 Мелодрама «Возмездие» (16+).
 23.00 Т/с «Ласточкино гнездо» (16+).
 01.35 Д/ф «Понять. Простить» (16+).
 03.30 Д/ф «Реальная мистика» (16+).
 05.05 «Тест на отцовство» (16+).
 17.50 «События».
 18.10 Детектив «Тень стрекозы», 3 и 4 с.
 20.05 Детектив «Вскрытие покажет».
 22.00 «События».
 22.35 «Осторожно, мошенники! Гарнитур из подворотни».
 23.05 «Хроники московского быта. Ушла жена».
 00.00 «События. 25-й час».
 00.35 «Петровка, 38».

ТВ-ЦЕНТР

06.00 «Настроение».
 08.00 «Ералаш».
 08.10 «Доктор И...»
 08.45 X/ф «Волосе пребоя».
 10.35 Д/ф «Семен Фарафон. Неупутный кумир».
 11.30 «События».
 11.50 Т/с «Она написала убийство».
 13.40 «Мой герой».
 14.30 «События».
 15.05 Т/с «Отец Браун».
 16.55 «Естественный отбор».
 17.50 «События».
 18.10 Детектив «Тень стрекозы», 3 и 4 с.
 20.05 Детектив «Вскрытие покажет».
 22.00 «События».
 22.35 «Осторожно, мошенники! Гарнитур из подворотни».
 23.05 «Хроники московского быта. Ушла жена».
 00.00 «События. 25-й час».
 00.35 «Петровка, 38».

ЗВЕЗДА

07.00 Д/ф «Титаник».
 08.00 Новости дня.
 08.20 Д/ф «Титаник».
 09.20 Т/с «Майор полиции».
 10.00 Военные новости.
 10.05 Т/с «Майор полиции».
 13.00 Новости дня.
 13.15 Т/с «Майор полиции».
 14.00 Военные новости.
 14.05 Т/с «Майор полиции».
 18.00 Новости дня.
 18.35 Д/с «Равновесие страха. Война, которая осталась холодной».
 19.15 «Улика из прошлого».
 20.05 «Улика из прошлого».
 21.00 «Улика из прошлого».
 21.50 Новости дня.
 22.00 «Улика из прошлого».
 22.50 «Улика из прошлого».
 23.40 X/ф «Старшина».
 01.25 X/ф «Зеркало для героя».

среда, 21 августа**РГВК**

06.50 «Заряжайся!» 6+
 07.00 Время новостей Дагестана
 07.20 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 07.55 «Заряжайся!» 6+
 08.05 Мультфильмы 0+
 08.30 Время новостей Дагестана
 08.50 «Заряжайся!» 6+
 08.55 Д/с «Мастер путешествий»
 09.25 X/ф «Черная полоса»
 11.35 «Угол зрения»
 12.05 «Подробности»
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.50 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни»
 13.50 «Память поколений» Курмагомед Зиявутдинов
 14.30 Новости Дагестана
 14

ПЯТНИЦА, 23 августа**РГВК**

06.45 «Заряжайся!» 6+
 07.00 Время новостей Дагестана
07.20 Передача на аварском языке «Паданги гамали заманги»
07.55 «Заряжайся!» 6+
08.10 Мультфильм 0+
08.30 Время новостей Дагестана
08.50 «Заряжайся!» 6+
09.00 X/f «Великолепная семерка»
11.30 «Пятничная проповедь»
12.00 «На виду»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 «Агросектор»
13.25 D/f «Цена блистательной жизни. Александра Грибоедова»
14.30 Время новостей Дагестана

ПЕРВЫЙ

14.50 X/f «Долина синих скал» 0+
16.30 Время новостей Дагестана
16.55 «За скобками»
17.00 X/f «Живет такой парень» 0+
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халък гетмес»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «За скобками»
20.25 «Подробности»
20.50 «На виду. Спорт»
21.25 «Молодежный микс»
21.45 «Годекан» 6+
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей.
23.20 «За скобками»
23.25 D/c «Религии мира»
00.30 Время новостей Дагестана

РОССИЯ 1

05.00 «Доброе утро».
09.00 Новости.
09.25 «Доброе утро».
09.55 «Модный приговор».
10.55 «Жить здорово!»
12.00 Новости.
12.15 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Давай поженимся!»
16.00 «Мужское/Женское»
17.00 «Время покажет».
18.00 Вечерние новости.
18.25 «Время покажет».
18.50 «На самом деле».
19.50 Телеигра «Поле чудес».
21.00 «Время».
21.30 Международный музыкальный фестиваль «Хара» (12+).
23.55 «Вечерний Ургант».
00.50 «Стинг. Концерт в «Олимпии».
02.50 «Про любовь».
03.40 «Наедине со всеми».

НТВ

11:25, 14:25, 17:00, 20.45 Местное время. Вести-Дагестан
17.25 Мир вашему дому
17.50 Республика
18.05 Мелодии и ритмы гор

05.10 T/c «Кодекс чести». (16+).
06.00 «Утро. Самое лучшее». (16+).
07.25 T/c «Мухтар. Новый след». (16+).
10.00 «Сегодня».
10.20 T/c «Лесник». (16+).
13.00 «Сегодня».
13.25 «Чрезвычайное происшествие».
14.00 T/c «Шеф. Новая жизнь». (16+).
16.00 «Сегодня».
16.25 T/c «Шеф. Новая жизнь». (16+).
19.00 «Сегодня».
19.40 T/c «Шеф. Новая жизнь». (16+).
22.30 X/f «Конец света».
01.25 «Почему он меня бросил?» (16+).
00.10 T/c «Свидетели».
02.00 T/c «Паутина».
00.25 T/c «Доктор Рихтер».

ДОМАШНИЙ

06.30 «Удачная покупка». (16+).
06.40 «Почему он меня бросил?» (16+).
07.40 «По делам несовершеннолетних». (16+).
10.00 «Сегодня».
10.20 T/c «Лесник». (16+).
13.00 «Сегодня».
13.25 «Тест на отцовство». (16+).
14.45 Mелодрама «Ура-нение любви». (16+).
19.00 Мелодрама «Люба. Любовь». (16+).
22.55 «Про здоровье». (16+).
23.10 Мелодрама «Крылья ангела». (16+).
00.25 D/f «Ну и ну! Эротика по-советски».
00.50 D/f «Увидеть Америку и умереть».
01.50 «10 самых... Ранние смерти звезд».
02.20 «Петровка, 38».
02.35 X/f «Подросток».
05.40 «Марш-брюсок».

ТВ-ЦЕНТР

08.00 «Настроение».
08.05 X/f «Максим Пере-пелица».
09.55 Детектив «Колье Шарлотты».
11.30 «События».
11.50 Детектив «Колье Шарлотты».
14.30 «События».
14.55 «Город новостей».
15.05 Детектив «Дело ц306».
16.40 X/f «Тройная жизнь».
20.00 X/f «Сын».
22.00 «События».
22.35 «Он и Она».
00.00 D/f «Ну и ну! Эротика по-советски».
00.50 D/f «Увидеть Америку и умереть».
01.50 «10 самых... Ранние смерти звезд».
02.20 «Петровка, 38».
02.35 X/f «Подросток».
05.40 «Марш-брюсок».

ЗВЕЗДА

08.00 Новости дня.
08.20 T/c «Молодая гвардия».
10.00 Военные новости.
10.05 T/c «Молодая гвардия».
13.00 Новости дня.
13.15 T/c «Молодая гвардия».
14.00 Военные новости.
14.05 T/c «Молодая гвардия».
18.00 Новости дня.
18.35 T/c «Молодая гвардия».
21.50 Новости дня.
22.00 T/c «Молодая гвардия».
23.15 T/c «Ермак».
04.10 X/f «Золотая баба».
05.25 D/c «Хроника победы».

суббота, 24 августа**РГВК**

07.00 Новости Дагестана
07.20 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халък гетмес»
07.55 Мультифильм 0+
08.30 Новости Дагестана
08.50 X/f «Кто смеется последним» 0+
10.30 «Молодежный микс»
10.50 «Русский музей детям» «Акварель» 0+
11.20 «Мой малыш»
11.50 «Подробности»
12.15 «На виду. Спорт»
12.55 «Мир сквозь танец» Совместный концерт ансамблей танца «Лезгинкин» и «Нальмес»
15.20 «Годекан» 6+
15.50 «Здравствуй, мир!»
16.30 Новости Дагестана
16.55 «Дежурная часть»
17.10 Дагестанскоекино. Д/f «Расул Гамзато. Четки лет» 6+

ПЕРВЫЙ

18.25 Золотая коллекция фильмов о родном крае. D/f «Цыфра, как она есть» 0+
18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
19.30 Новости Дагестана
19.55 «Дежурная часть»
20.10 «Мы народ российский. Дагестан многонациональный»
20.50 Концерт «Музыкальный майдан»
21.50 D/f «Обыкновенное чудо Камиля Чутуева»
22.30 Новости Дагестана
23.00 «Наука Дагестана»
00.10 D/f «Азербайджан. Страна негасущих огней»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
01.35 «Мой малыш»
02.00 «Мир сквозь танец»

РОССИЯ 1

05.00 Местное время. Вести-Дагестан
11.20 Местное время. Вести-Дагестан
05.00 «Утро России». Суббота.
07.15 X/f «Официант с золотым подносом». (12+).
09.00 «Играй, гармонь любими!» (12+).
09.45 «Слово паstryя».
10.00 Новости.
10.15 «Вия Артмане. Королова в изнанки» (12+).
11.10 «Честное слово» с Ю. Николаевым. (12+).
12.00 Новости.
12.15 «Любовь Успенская. Почти любовь, почти подведение». (12+).
17.30 «Кто хочет стать миллионером?» (12+).
19.00 Творческий вечер Любови Успенской.
21.00 «Время».
21.25 Бокс. Бой за титул чемпиона мира. Сергей Kovalev - Энтони Ярд. Прямой эфир. (12+).

НТВ

04.50 Детектив «Петровка, 38». (12+).
06.15 Детектив «Огарева, 6». (12+).
08.00 «Сегодня».
08.20 «Готовим с Алексеем Зимним».
08.50 «Кто в доме хозяин?» (12+).
09.20 «Птицы на одного».
10.10 «Сто к одному».
11.00 «Вести».
11.20 «Вести». Местное время.
11.40 «Юмор! Юмор! Юмор!» (16+).
13.50 X/f «Смягчающие обстоятельства».
17.55 «Привет, Андрей!»
21.00 Торжественное открытие Международного конкурса молодых исполнителей «Новая волна-2019».
23.30 X/f «Не говорите мне о нем».
01.35 X/f «Полцарства за любовь».

ДОМАШНИЙ

06.30 «Удачная покупка». (16+).
06.40 Мелодрама «Крылья ангела». (16+).
08.45 Мелодрама «Берега любви». (16+).
08.50 «Кто в доме хозяин?» (12+).
10.40 Мелодрама «Женщины». (16+).
19.00 «Дублер ша». (16+).
23.00 Мелодрама «Усыльши мое сердце». (16+).
00.55 Мелодрама «Берега любви». (16+).
02.40 D/c «Я его убила». (16+).
05.50 «Квартирник НТВ у Моргулиса». Валерия.
01.30 «Фоменко Фейк».
01.50 X/f «Двойной блуз».

ТВ-ЦЕНТР

06.10 X/f «Сказка о царе Салтане».
07.35 X/f «Тайна железной двери».
09.00 Новости дня.
09.15 «Легенды цирка».
09.40 «Последний день».
10.30 «Не факт!»
11.00 «Улика из прошлого».
11.55 D/c «Загадки века»
12.45 D/c «Секретная папка».
13.00 Новости дня.
13.15 D/c «Секретная папка».
13.50 X/f «Трембита».
15.45 X/f «Большая семья».
18.00 Новости дня.
18.25 X/f «Кубанские казаки».
20.45 X/f «Сверстницы».
22.30 T/c «Большая перемена».
03.45 X/f «Дом, в котором я живу».
05.30 X/f «Где 042?»

ЗВЕЗДА

06.10 X/f «Постарайся оставаться живым».
07.35 X/f «Тайна железной двери».
09.00 Новости дня.
09.15 «Легенды цирка».
09.40 «Последний день».
10.30 «Не факт!»
11.00 «Улика из прошлого».
11.55 D/c «Загадки века»
12.45 D/c «Секретная папка».
13.00 Новости дня.
13.15 D/c «Секретная папка».
13.50 X/f «Трембита».
15.45 X/f «Письмо Надежды».
17.55 Детектив «Тот, кто рядом».
22.00 «События».
22.15 «Приговор. Американский срок Япончика».
23.10 «Приговор. Тамара Роглина».
00.00 «Дикие деньги. Павел Лазаренко».
00.55 «Прощание».

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 25 августа**РГВК**

07.00 Время новостей Дагестана
07.20 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
08.00 «Мой малыш»
08.30 Время новостей Дагестана
08.50 X/f «Марья-искусница» 0+
10.15 Концерт «Музыкальный майдан»
11.10 D/f «Обыкновенное чудо Камиля Чутуева»
11.45 «Агросектор»
12.15 «Здравствуй, мир!» 0+
12.50 «Дагестан туристический» 6+
13.10 «Мастер спорта»
14.05 «Арт-клуб» 0+
14.30 «Человек и вера»
15.10 Республиканский

ПЕРВЫЙ

фестиваль народной песни «Россия – Родина моя»
17.45 «Человек и право»
18.55 «Годекан» 6+
19.30 Время новостей Дагестана Итоги
20.35 «Служа Родине»
20.55 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни»
22.05 «Учимся побеждать»
22.30 Время новостей Дагестана Итоги
01.10 «Годекан» 6+
01.35 X/f «Подсолнухи»
03.15 Республиканский фестиваль народной песни «Россия – Родина моя»
05.05 «Служа Родине»
05.25 X/f «Матрос Чижик» 0+

РОССИЯ 1

06.00 Новости.
06.10 X/f «Котенок».
07.45 «Часовой» (12+).
08.15</

Чи манидарап Лайлайдинни Чагъандин сесер япрааваз

Нариман ИБРАГИМОВ

1950-йисарин эхирра дүньядиз атاي бицек-каз Умут дидедин лайлайдих галаз чагъандин сесни къvez хана. Ширин, назик, сүзүүрдин сес. Йикъар, гъафтеяр алатзай, Ватандин Чехи дияведин иштиракчи, сад лаяй группадин инвалид Мегъамедэмин Нежведилован хва НАЖМУДИН чехи жезвай. Япара дидедин лайлайдин ва дахди язавай чагъандин сесер аваз. Бязи макъамра Умут диде тажубни, аламатни жедай. Вуч авуртлани секин тежез, шезвай аял, дахдин гъилера чагъан къугъуванмазди, кисдай ва чагъандилай вилер алууд тийиз ахвариз фидай...

Йисар къvez алатна, накъан бицек къвачел акъалтна, школадиз фена. Къважай лагъайтла, Чагъандин сес кими хънанч.

Хуярера музыкантар кытказай ва абууз халъдин патай еке гъурметни авай. Фронтдай са къвач галамачиз хтай Мегъамедэмин лап къве гъйттай. Колхозда къвалах тавуна хизан гъик худайди хъуй? Теклифар, меслятар гудайбурни хъана, вичини веревирдер авуна. Музыкадиз виликдайни майил ийиз хайи фронтовики Чагъан чирун къетла. Агъа Стлалдал физ, ада устлардивай Чагъандин сирер чирна ва адакай къавалчи хъана. Куквази устад Рачабалай чешне къачуна, маниярни лугуз гатлунна. Гъа икъ, Ватандин Чехи дияведин на-бут Мегъамедэмина, вичиз жезвай азиятиризни килиг тавуна, Кыргыз, Агъул, Къасумхурун, Хив, Мегъарамдхурун районрин хуярера гзафбурун мөхъяр гурлу авуна. Вишералди хизанриз шадвал багъышна, жэйжил баҳтлу хъун патал ширин бядрик ван кутуна.

Чагъандидин веледарни музыкадал, манирал рикъ алаа Чехи хъана. Нажмудина рикъ къел хизвайвал, къвализ мугъманар, багъирияр, къуншияр атай Чавара ва гъакин дахдин гүзчилек кваз концерттар арадал къведай. Мегъамедэмина Чагъан, чехи руш Жарията тафт ядай, Мижминнатани Нежведила манияр лугъудай. Абурун сесерик гъвечи Нажмудина вичин сесни акадар хъийдай.

Гъакъикъатдани, хизан музыкадин алем-да яшамиш жезвай. Вири аялри школадин ва хурун художественный самодеятельност-дин колективда иштиракзай. Абуру рай-онда ва республикада тешкилзай хизанрин ансамбларин конкурсаны чин устадвал къа-лурна, абурун манияр лентиниз къачуна, радиодайни ганай. Чехи вахарилай, стхадилай Нажмудинни гүзгүльна акъвазнач. Ада Аллагъдин патай вичиз ганвай ширин, яб акал-зайдан рикъ чүгвадай сесиналди лугъуз-вай манияр тамашачийриз хуш жезвай.

1966-йисуз Кыблепатан Дагъустанда хайи залзала себеб яз хлеквияр Белиждин поселокдиз эвиччай вири ина цийи хуър кутуна. Гек хиз ана Мегъамедэминани къвалер эзиг-на. Юкъан школа күтаяль Нажмудин консервиярай заводда къвалах алкъвазна ва адакай карханадин художественный самодеятельностдин кар алай иштиракчини хъана. Консервиярайдорбурун пешекарвилин йикъа-риз, суваррин ва заводда тешкилзай маса мурекатрик сөгнедилай Нажмудина лугъуз-вай манирхъ тамашачийри хушвиледи яб акалдай ва адай мадни манияр лугъун тла-лабдай.

Заводда къвалахзайла зани адан манирхъ яб акалайди я. Шумудра вилериз акуршикил я. Музыкадин милли алатрин чипел гъе-ранвалдай, ашукъардай гүзел сесер акъат-зая. Лезги халъдин перишанвилин, гъайф-вилин, гъамлувилин лишанар, гыссер, везин-нар квай гъавайри залда секинвал тазваза. Вири ширин сесерин таъсирик акатнава. Ингье сөгнедиз жэйшил, шумал, пайгар акун-рин гадани экъеччиза. Сад-садан гульгуналаз манияр лугъузва: "Лагъ, бала", "Суна чан", "Алагъузли", "Фатимадин мани", "Түквезд-бан"... Манияр, гатфарин марф, абулейсандин

сел хъиз, инсанрал къвазва ва абуриклиз ахвайш гузай и сел мадни ва мадни давам хуунин терефдаррээ элкъевеза...

Жегъилдин вилек маса везифаярни квайди я эхир. Абурун ада лайихлувиледи къилиз акъудна. Армияддин жергейра къуллугъна, Дербентдин хурун майишатдин техникимда келна. Ахпа мад заводдиз хтана ам. Идалай гүзгүльнизд ада Белиждин 4-нумрадин СОШ-да музыкадин муаллимвиле, Цийи Фригъирин хурунн искуствоирин школада къвалахна. Алай вахтунда Белиждин Г.Лезгинцеван тъваруних галай школада зөгьмет чүгвазва.

Манидарапин кеспидивини къерек хъянач. Лезги хуярера музыкантин, манидарапин дестеяр арадал къвэз гатлунна, абурун мөхъяр-рик теклифдай адетни акъатна. Нажмудиназни гъакътин рөхъ аху хъана. Ада вичин вахан (Тамаматан) рухвайрих галаз "Шадвал" десте арадал гъана ва Кыблепатан Дагъустандин саки вири районра чин маниралди, музыкадалди инсанрин мөхъяр гурлу, шадлу авуна, концертрал абури гъана. Идалай гъе-ри, Дербентда, Белижда, Къасумхурел, Мегъарамдхуру, Кумуха, Усугъайда тешкилзай фестивалра, концертра иштиракзая, лезги халъдин гүзгүльлар цици ийиза.

Нажмудинахъ яб акалзайвиру ва тамашачийри лап хүшдиз къабулзай манирирепертуар ава: "Чан ширин", "Эсли", "Багъишиламиша", "Гүзел яр", "Гатфар", "Бажанахар", "Мехъерин мани", "Ярдиз лагъ"...

"Яраб, икъ дурмудлудаказ умумир иску-
стводи бахшнайвай касдиз ада вуч гузват?" -
суал гана за пудъянни са ийсаз къвач вегъен-
вай Нажмудин Нежведиловаз.

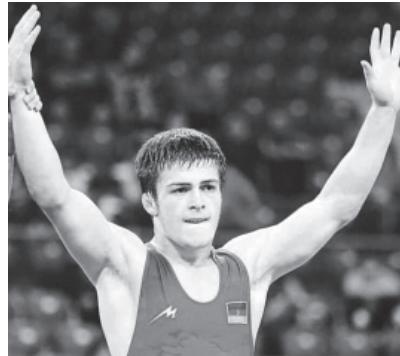
- Милли авазрал, халъдин манирал зи гъвччай чавалай рикъ алай. Де лагъ, абури гала-
чиз яшамиш гъик жедайди хъуй? Манирирепертуар из-
вествоздиз мукъва хууни зун умумурални ашукъарна, заз халъдин гъавайр, авазар кла-
нарна, - жаваб гузва манидарапди. - Жува лугъ-
узай манирирепертуар кутунвай, абурик ле-
зет хүдзай, шад авунвай инсанар акурла, жува жувин бахтлудаказ гыссада. Маниририз
заз юргунвал алуудиз күмек гузва, зун тамашачийрих, халъдих галаз мукъвал-мукъ-
вал гүрьушарзая. Маниририз мариатдин, къанажагъдин, дуствилин тарсар гузва. Мег-
гер ибур тлимил яни?

Ваъ, гъелбетда. Кыблепатан Дагъустандин телеканалри, музыкантин, манидарапин гъэр ийисуз Яран сувариз, 8-Мартдиз, Цийи йисан вилек Дербентдин, Белиждин шадлух-
рин запра концерттар тешкилзая. Абурун рикъ алай иштиракчийри арада Нажмудин Неж-
ведиловин ава. Концертриз социалый сет-
рай азъзурралди инсанар килигзая ва мани-
дар патал виридалайни кар алай месэла -
тамашачийри вичиз гузай къимет я. Абури
лагъайтла, Нажмудинан ширин, везинлу се-
синин, сөгнеда халис артистди хъиз тухуз-
вай алакъунрин, манидин музыкадин мана
яб акалзайвай агақъарзайвай устадвилин
тарифзая.

Чи манидарап

Лайлайдинни Чагъандин сесер япрааваз

Спорт

Дүньядин чемпион!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Жабраил Гъажиев 2002-йисуз Ахчегъа дидедиз хъана. 2019-йисуз ада 2-нумрадин АСОШ агалкъунралди күтаягъна. Аял вахтарилай спортдал машгъул жезва. Жабраилан сифте тренер-насыгъатчи буба Гъажиражаб тир. 2014-йисалай ада А.Гъаниеван тъваруних галай ДЮСШ-да тренер, РФ-дин спортдин мастер Фейруз Садыхован гъиллик вердишивилер къачуз эгечина.

Бакудиз фейи жегъиль дагъви, мукъва-
кылидиң теклифдади, ана азаддиз къур-
шакар къунай дуствилин турнирда гъа-
сирдал экъеччина. И вахтунда адан бягъсе-
риз Азербайжандин лайихлутренер, 2000-
йисуз азаддиз къуршакар къунай Олим-
пиададин чемпион хъайи Намик Абдул-
лаеван насыгъатчи Вагъид Мамедова
дикъет гузва. Алай ийсалай эгеччина и тре-
нердин рөхъбервилек кваз жегъиль пагъ-
ливанди еке агалкъунар къазанмишна.

Кылди къащурта, 2019-йисан февралдиз Жабраилакай Азербайжан Республика-
дадин чемпион хъана. Июлдин ви-

на ада Бакуда къиле фейи Европадин жаванрин Олимпиададин гатун XV фестивалда къизилдин медаль къазанмишна. Июлдин эхирра 17 ииса авай пагъливандикай Азербайжандин хяна-
вай командалик кваз Болгариядин мөр-
кез Софияда къиле фейи акъажунра жа-
ванрин арада дүньядин чемпион хъана.
И акъажунрин финалда 65 килограмм-
дин заланвал авайбурун арада Жаб-
раил Гъажиев Россиядай тир Батырбек
Цховребоевах галаз бягъсина инанмиш-
виледи гъалибвал къазанмишна. Фи-

налдиз экъечдади вилек ада гъак Микаил Топалан (Түркия), Амир Гъусейн Рза Молагидин (Иран), Рюсуку Керудин (Япония), Давит Пацунашвили (Гур-
жистан) виел гъалибвилер къачуна.

7-августдиз Ахчегъа жегъиль рина арада дүньядин чемпион Жабраил Гъажи-
ражабович Гъажиев къаршиламишуниз талуқарнавай гурлу мөрекат къиле фена. Муниципалитетдин депутатин собранидин председатель Абдулкерим-Палчаев, райондин къилин заместитель Роберт Гъамзаев къилеваз Гъурун къамун майдандал Ахчегъирин 2-нумрадин шко-
ладин, А.Гъаниеван тъваруних галай ДЮСШ-дин (ири) Ж.Гъажиевири къачуна) колективар,
чемпиондин мукъва-къилияр, дусттар ва газа-
масбур къвати хъанвай.

Азербайжан Республика-дадин лайихлутренер Вагъид Мамедовах галаз жегъиль
чемпион хайи чипел багъири, адет тир-
вал, къелни фу, цукверин күнччар газ, зу-
рнэ-дадламдади къаршиламишна.

Чна къельал лезги хъиз и кукушар мубаракзая. Мукъвал тир девирда Жаб-
раил Гъажиевакай Олимпиададин күгъ-
урин чемпион хъун чи мурад я!

Шад гъалара ачухна

И ийкъара Мегъарамдхурун райондин Къартас - Къазмайрал неинки и хурун, гъак вири районэльлияр патални еке метлеб авай вакъия къиле фена. Ина важибу обьект - алай аямдин вири истемишунрив къунвай спор-
тдин майдан (чур) шад гъалара ишле-
мишиз вахкана. Идакай "Лезги газет-
диз" муниципалитетдин администра-
диян пресс-къуллугъди хабар гана.

Шад мөрекатда Мегъарамдхурун райондин къил Фарид Агъмедова, ад-
министрациядин жавабдар къуллугъ-
чийри, райондин тешкилтратин ва ида-
райрин къиле авай къаси, СМИ-рин ве-
килри ва хурунвийри иштиракна. Фа-
рид Агъмедова хурун гъаълийриз лишанлу и вакъия табрикна.

- Инсанар патал еке метлеб авай ихътин обьектар арадал гъайила, чи
райондин къалубни дегиш жезва. Имни
сагъламвал мянгъкамарунин рекье, гъак-
ни сүгъулвал алуудин патални мад са
кам къачун я. Чашъ чин дувулар рикъ-
лай ракъур тийизвай инсанар аваз ху-
нал вири эрияр вири тухуник абури
чин лайихлутренер. Чна и кардай абури
сагъламвал хурун гъаълийриз лишанлу
и вакъия табрикна.

Къейд авун лазим я хъи, спортилдин
майдан алай аямдин вири истемишун-
рив фикирда къуналди түккүрнава.
Агъалияр ийкъан гъаълийриз лишанлу
и вакъия табрикна.

Эхирдай майдандал Советрин Со-
юздин Игит Абас Исрафилов тъварун-
их галай 1-нумрадин ДЮСШ-дин фут-
болистри ярж я сад лагъай къу-
гун къиле тухвана.

